

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

พิมพ์ณฎา เมธดลเดชา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

พิมพ์ณฎา เมธดลเดชา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL IN EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT NETWORKS CENTER 1 UNDER MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

PHIMNADA METHADOLDECHA

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2024

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**
ชื่อนักศึกษา	:	**พิมพ์ณฎา เมธดลเดชา**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2567**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ. ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....
(รศ.ดร.สุเทพ เทยไธสง)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์)

กรรมการ .....
(ผศ.ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ .....
(ผศ.ดร.จิราภรณ์ ผันสว่าง)

กรรมการ .....
(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Participatory Academic Administration of School in Educational Quality Development Networks Center 1 under Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2
Student's Name	:	Phimnada Methadoldecha
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Anno Domini	:	2024
Advisor	:	Asst. Prof. Dr.Kittayakorn Ladawan

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusrivirakhunsunthorn, Asst.Prof.Dr.)

Thematic Committee :
Chairman .....
(Assoc.Prof.Dr.Suthep Moeithaisong)

Member (Advisor) .....
(Asst.Prof.Dr.Kittayakorn Ladawan)

Member .....
(Asst.Prof.Dr.Chumnian Pollaharn)

Member .....
(Asst.Prof.Dr.Jiraporn Phansawang)

Member .....
(Dr.Vimonporn Suwanseantawee)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**
ชื่อนักศึกษา	:	**พิมพ์ณฎา เมธดลเดชา**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2567**
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	**ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น 148 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67 – 1.00 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .978 สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า:

1) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามระดับการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาควรวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียน มีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน ควรนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย ควรรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, แบบมีส่วนร่วม, สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1

ABSTRACT

Thematic Topic	**:**	**Participatory Academic Administration of School in Educational Quality Development Networks Center 1 under Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2**
Student's Name	**:**	**Phimnada Methadoldecha**
Degree Sought	**:**	**Master of Education**
Program	**:**	**Educational Administration**
Anno Domini	**:**	**2024**
Advisor	**:**	**Asst. Prof. Dr.Kittayakorn Ladawan**

The objectives of this research were 1) to study the Participatory academic administration of School in educational quality development Networks center 1 under Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2, 2) to compare the opinions on Participatory academic administration of School in educational quality development Networks center 1 under Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2, classified by Position, Education Level, and work experience, 3) to study the recommendations for Participatory academic administration. The sample group consisted of 148 members of school administrators and teachers. The instrument used was a 5-point rating scale questionnaire with a reliability between 0.67 – 1.00 and a reliability of .978. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test and F-test (One-Way ANOVA).

The results found that:

1. The level of participatory academic administration was at a high level Overall, When considering each aspect, ranked from highest to lowest average, including Internal quality assurance, Teaching and learning management, Educational measurement and evaluation, Research for educational quality development, Internal supervision in schools, and Preparation of education institute curricula, respectively.

2. Comparison of opinions levels towards participatory academic administration. Classified by position Overall, they were significantly different at the .05 level

3. Suggestions for Participatory academic administration found that Educational institutions should analyze the core curriculum to prepare for use in creating the school curriculum, there should be decisions to select knowledge resources that are useful to learners, participate in taking responsibility for classroom measurement and assessment, the results of the supervision should be used to improve and develop the teaching and learning process, Policies should be set for personnel in educational institutions to conduct research, and Should be responsible for internal quality assessment and educational standards of educational institutions.

Keywords : Academic Administration, Participatory, School in Educational Quality Development Networks Center 1

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจาก มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเป็นสารนิพนธ์ที่สมบูรณ์เรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูชัยรัตนากร, ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และนายฐกฤต ปิจจะโร ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 17 ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการทำสารนิพนธ์

ขอบพระคุณ ผศ.ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้เมตตาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาตรวจสอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี และขอบพระคุณคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจรวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มิได้กล่าวนาม ไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และคณะคุณครูทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือในการวิจัย และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา อันเป็นที่เคารพรักยิ่งของผู้วิจัยซึ่งวางรากฐานการศึกษาที่ดี และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย

พิมพ์ณฎา เมธดลเดชา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ซ

สารบัญ..... ฌ

สารบัญตาราง..... ฎ

สารบัญภาพ..... ฐ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

1.3 สมมติฐานของการวิจัย..... 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา..... 7

2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ..... 9

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม..... 39

2.4 หลักการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม..... 49

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย..... 52

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 55

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 64

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 65

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 65

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 66

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 67

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 68

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 68

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 69

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 71

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 71

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 71

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 72

สารบัญ

หน้า

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 88

5.1 สรุปผล..... 88

5.2 อภิปรายผล..... 90

5.3 ข้อเสนอแนะ..... 95

บรรณานุกรม..... 97

ภาคผนวก..... 100

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 101

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ..... 103

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)..... 107

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม..... 110

ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 126

ประวัติผู้วิจัย..... 133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ.....	24
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
4.1	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
4.2	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	74
4.3	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....	75
4.4	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	76
4.5	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา...	77
4.6	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	78
4.7	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา..	79
4.8	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพภายใน.....	80
4.9	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา..... 82

4.11 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน..... 83

4.12 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน..... 84

4.13 ผลการวิเคราะห์รายคู่การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน..... 85

4.14 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2..... 86

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 64

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและสร้างทักษะของบุคคลให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข มีพฤติกรรมใฝ่รู้ที่จะเป็นพลังปัญญาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ประเทศชาติพัฒนา แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยที่สำคัญที่สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้คือ “คุณภาพของคน”ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ถ้าหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหาในด้านของการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาการเรียนการสอน บุคลากรที่มีความสำคัญในด้านคุณภาพทางการศึกษาที่จะให้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีงามให้กับเยาวชนในชาติได้โดยตรงที่สุด ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ต้องตัดสินใจสั่งการ อำนวยการ ควบคุมชี้แนะ ดูแลบำรุงขวัญ ให้กำลังใจบุคลากรเพื่อนร่วมงานให้มีความกระตือรือร้นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และเต็มความสามารถในงานที่ทำ (ราชกิจจานุเบกษา 116/74 ก/1) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง จึงมีความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาเด็กไทยให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือคุณธรรมจริยธรรม สภาพปัญหาดังกล่าวรัฐจึงกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุดต่อการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในทุกโรงเรียน โดยผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันวางแผนจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารให้มาก ตามที่วีระศักดิ์ รักษ์โพธิ์วงศ์ (2544, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในสังคม การดำเนินงานต่างๆ จะต้องเป็นไปตามระบบที่สังคมกำหนดไว้ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือกระบวนการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องจัดระบบงานในความรับผิดชอบทุกงานในโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการ ได้มีนักวิจัยหลายท่านชี้ให้เห็นว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะงานวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน สร้างผู้เรียนให้มีคุณค่าในสังคม ดังนั้นงานวิชาการจึงถือเป็นงานสำคัญที่สุดของการบริหารการศึกษา

การบริหารงานวิชาการนับเป็นบทบาทสำคัญสูงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการโรงเรียนจะมีคุณภาพดีมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการที่สำคัญที่สุดได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญต่องานวิชาการ ต้องเข้าใจ

ขอบเขตการดำเนินงานและภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนการบริหารด้านอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนสนับสนุนให้งานกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 25) สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 12) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกมาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้วหมายถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายการศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สำหรับผู้บริหารที่นำการจัดการให้องค์กรประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจงาน และคนที่ตนรับผิดชอบด้วยความเข้าใจคนและงานจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะคนซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด และมักจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงานในอันที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างกันทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะที่นำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นับว่าเป็นการผสมผสานระหว่างองค์ความรู้ด้านการจัดการเข้ากับพฤติกรรมมนุษย์ด้วยจิตวิทยาแขนงต่าง ๆ นั่นเอง (อร สุนทรายุทธ,2553) การบริหารแบบมีส่วนร่วมถือเป็นแนวทางการบริหาร ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในหน่วยงานและสถานศึกษาต่างๆได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ที่จะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำ และประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ 2548, หน้า 29-30) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สนิท ไทยกล้า (2549 , หน้า 23) กล่าวว่า การบริหารวิชาการภายในสถานศึกษามีความสำคัญเปรียบเสมือนเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา และมีงานต่างๆซึ่งสนับสนุนให้งานวิชาการมีความสมบูรณ์โดยทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการให้บรรลุจุดประสงค์ของสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 36 และมาตรา 37 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 5 อำเภอ ประกอบด้วย 1) วาปีปทุม 2) นาดูน 3) ยางสีสุราช 4) พยัคฆภูมิพิสัย 5) นาเชือก มีจำนวนโรงเรียนในสังกัด 221 โรงเรียน (สารสนเทศปีการศึกษา 2564) โดยแบ่งออกเป็น 16 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา และจากข้อมูลรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ส่วนใหญ่พบว่าผลการประเมินตนเองด้านงานวิชาการยังมีจุดที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ด้านเนื้อหา

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใน 6 ด้าน โดยได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากนักวิชาการจำนวน 5 คน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 31) เกษม โสมศรีแพง (2554, หน้า 45) กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554, หน้า 4) สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62) ปาริฉัตร โชติขันธ์ (2560, หน้า 69)

ได้ตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา 4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 6) การประกันคุณภาพภายใน โดยการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน และร่วมประเมินผล

1.4.2 ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 237 คน (ข้อมูลครู สพป.มหาสารคาม เขต 2 วันที่ 10 มิถุนายน 2566)

ด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 148 คน

1.4.3 ด้านสถานที่

พื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.4.4 ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2566

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานต่างๆ ภายในสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนจัดประสบการณ์ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เพื่อให้เยาวชนพัฒนาไปตามเป้าหมายของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

1.5.2 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา รวมไปถึงการกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการเรียน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.5.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่การส่งเสริมให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน

ร่วมมือติดตามประเมินผล ร่วมมือปรับปรุงแก้ไขพัฒนาร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.5.4 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผล และมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนางานตามแผนที่วางไว้ร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย ของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร การสรุปผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนและกระบวนการสอนให้มีคุณภาพ เป็นการการจัดทำประมวลผลการสอน การจัดทำแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียนการ จัดครูเข้าสอน การเลือกตำราเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยการปฏิบัติงานนั้นผู้บริหาร และครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ รับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

3) การวัดและการประเมินผลการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน โดยที่ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการวัดและประเมินผลการศึกษา

4) การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน ผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู การกระตุ้นให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่มุ่งให้ผู้บริหารและครูผู้สอนทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดง

ความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

6) การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดโดยที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการประกันคุณภาพภายใน

1.5.5 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 หมายถึง โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีทั้งหมด 19 โรงเรียน

1.5.6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในจังหวัดมหาสารคาม ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 5 อำเภอ ประกอบด้วย 1. วาปีปทุม 2. นาดูน 3. ยางสีสุราช 4. พยัคฆภูมิพิสัย 5. นาเชือก

1.5.7 ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 ตำแหน่ง คือ 1) ผู้บริหาร 2) ครูผู้สอน

1.5.8 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 คือ 1) ปริญญาตรี 2) สูงกว่าปริญญาตรี

1.5.9 ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) ไม่เกิน 5 ปี 2) 5-10 ปี 3) 10 ปี ขึ้นไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.6.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1.6.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนางานวิชาการต่อไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา
2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ
2.3 แนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
2.4 หลักการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำสถานศึกษานั้นให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

รัชตา ธรรมเจริญ (2554, หน้า 38) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดการ และการควบคุมงานทุกอย่างภายในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ภารกิจ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พัฒนาศักยภาพนักเรียนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี ออกสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

มาราณี สัสดีวงศ์ (2554, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีคุณธรรมและนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกัน โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ได้มากที่สุด

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ภารดี อนันต์นาวี (2557, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งทิศทางการควบคุมและการจัดทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานต่างๆ ภายในสถานศึกษาโดยมีผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนจัดประสบการณ์ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เพื่อให้เยาวชนพัฒนาไปตามเป้าหมายของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

2.1.2 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการตามขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 28-103)

1. การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งให้อำนาจในการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระและคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามรถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมถึงการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารงบประมาณ มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากสินทรัพย์ของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา เพื่อส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

3. การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานเกิดความคล่องตัวตามหลักการของธรรมาภิบาล ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถมีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์การ โดยมีบทบาทหลักในการส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของนักเรียนโดยตรง จึงถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะหาแนวในการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

2.2.1 ความหมายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ส่วนงานอื่น ๆ เป็นส่วนส่งเสริมให้งานวิชาการมีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่งานวิชาการ เพราะงานวิชาการเกี่ยวข้องกับงานทุกฝ่ายในโรงเรียน จุดมุ่งหมายของงานวิชาการ คือ การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีความรู้ เป็นคนดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตตามอัตภาพ เป็นพลเมืองดีของสังคม นอกจากนั้น งานวิชาการยังจะช่วยปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนในเรื่องการดำเนินงานวิชาการ ตามทัศนะของวิชาการไว้หลายท่านต่อไปนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 2) กล่าวว่า ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการเรียน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการ ในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนการฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557,หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคม ในทุกๆด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ภิญโญ สาธร (2557, หน้า 436) ให้ความหมายของ การบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีผู้บริหารหรือผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

อมรรัตน์ โพธิ์เพชร (2557, หน้า 34) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญและถือเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและความรับผิดชอบ และต้องเป็นผู้นำทางวิชาการแก่คณะครูให้ความร่วมมือให้คำปรึกษา แนะนำ และคอยประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญงานวิชาการยังเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุข

จตุรงค์ ธนสีลังกูร (2558, หน้า 3) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน อธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรมต่าง ๆ และครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการดำเนินการในการเรียน การสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย และอื่นๆ ซึ่งการดำเนินงานภารกิจทางการบริหารการศึกษาหรืองานบริหารการศึกษา จะต้องสร้างสรรค์ และจรรโลงความก้าวหน้าทางการศึกษา

ปริศนา สำเนียงแจ่ม (2558, หน้า 16) ได้สรุปว่างานวิชาการเป็นการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศงานสอน การประเมินผลการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน

สัมมา รธนิธย์ (2560, หน้า 38) กล่าวถึงความหมายของการบริหารวิชาการไว้ว่า เป็นกระบวนการ ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนในโรงเรียนร่วมกัน

เปรมปวีร์ รักความซื่อ (2560, หน้า 13) ได้กล่าวว่า งานวิชาการ คือ งานที่เป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา

Forest and Kinser (1983, pp. 158-164) ได้ให้ความหมายการบริหารวิชาการไว้ว่า เป็นงานที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการและการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการสอนและการจัดการเรียนรู้

Gorton (2002, p. 3) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ มากที่สุด ซึ่งได้แก่ งานด้านหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและ ประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน

Vick, Furlong and Heiberger (2002, p. 1) ให้ความหมายการบริหารวิชาการว่า หมายถึง การวางแผนงาน ที่ต้องรับผิดชอบในการติดตามงานที่เกี่ยวกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหารทั่ว ๆ ไป และเป็นสิ่งที่ได้รับมอบหมายภายในองค์กร

Fry, Ketteridge and Marshall (2009, p. 3) ให้ความหมายของการบริหารวิชาการว่า เป็นงานที่กำกับติดตาม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเรียนการสอน การทำงานวิจัย การนิเทศติดตามการบริหารงานวิชาการ และการจัดการ ตลอดจนการรักษาความเป็นมืออาชีพทางด้านการจัดการเรียนการสอน

สรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษา รวมไปถึงการกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการเรียน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษาคุณภาพผู้เรียน และมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการเพื่อเป็นการสร้างเสริมนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของนักการศึกษาที่กล่าวไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 1– 2) ได้สรุป ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า การใช้เวลาในการบริหารงานและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท พบว่า การบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 งานบริหารบุคลากรร้อยละ 20 งานบริหารกิจการนักเรียนร้อยละ 20 งานบริหารหารเงิน งานบริหารอาคารสถานที่งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนและงานบริหารทั่วไปแต่ละงานคิดเป็นร้อยละ 5 จากงานเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และกำหนดสัดส่วนไว้มากที่สุดเมื่อเทียบกับงานอื่น

ปรารถนา ตันติกุลไพบูลย์ (2555, หน้า 33) ได้สรุป ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในสาระสำคัญตามขอบข่ายงานวิชาการเป็นอย่างดีอันจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร

จรุณี เก้าเอี้ยน (2557, หน้า 3) การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารเพราะการบริหารเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เพราะการบริหารงานวิชาการเป็น กระบวนการทำกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการเรียนการสอนการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดการประเมินผลการ

สอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนการปรับปรุงการเรียนการสอนการฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลประเมินผล การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

อมรรัตน์ โพธิ์เพชร (2557, หน้า 34) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญและถือเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและความรับผิดชอบ และต้องเป็นผู้นำทางวิชาการแก่คณะครูให้ความร่วมมือให้คำปรึกษา แนะนำ และคอยประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญงานวิชาการยังเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จและส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุข

ปริศนา สำเนียงแจ่ม (2558, หน้า 16) ได้สรุปว่างานวิชาการเป็นการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศงานสอนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียน

Miller (1965, p. 175) งานบริหารวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนและที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอน และการปฏิบัติตามโปรแกรมรวมทั้งการวัดผล และการจัดบริการในการสอน

Bradley (1983, p. 21) มีแนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการว่า “การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบัน เน้นให้ครูเป็นผู้ที่มีทักษะและความชำนาญทางการสอน (งานวิชาการ)เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนงานธุรการอื่น ๆ ถือเป็นงานอันดับรอง”

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้น ถือเป็นหัวใจของโรงเรียน และเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องร่วมกันปฏิบัติตามภารกิจของสถานศึกษา จึงจะทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นหลัก ว่าจะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณคุณลักษณะตามที่ต้องการเพียงใด เพื่อให้นักเรียนได้นำไปใช้ในการดำรงชีวิต และเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุข

2.2.3 วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 29) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการบริหารงานวิชาการมีดังนี้

1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น

2) เพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานข้างนอก

3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4) เพื่อให้สถานศึกษา ได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

2.2.4 ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ

การบริหารวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษา และมีขอบข่ายการบริหารแบบกว้างขวางในการบริหารวิชาการ แบ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการดังต่อไปนี้

1) ขั้นก่อนการดำเนินการ เป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ ดังนี้

1.1) จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2) จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน

1.3) จัดครูอาจารย์เข้าสอน

1.4) จัดทำโครงการสอน

1.5) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

1.6) จัดตารางสอน

1.7) ปฐมนิเทศนักเรียน

1.8) การลงทะเบียนเรียน

2) ขั้นการดำเนินการ เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2.1) การดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

2.2) การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางวิชาการ

2.3) งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก

3) ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนาและประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

3.1) ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.2) สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.3) ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงพัฒนาด้านวิชาการ

3.4) จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา

3.5) จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ

3.6) จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็นหมู่คณะครูในแผนกเดียวกัน มาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.7) ส่งเสริมให้ชุมชนหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมเผยแพร่งานด้านวิชาการ

3.8) ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

3.9) ส่งเสริมให้ศึกษาต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

2.2.5 หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาหรือโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีหลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิผล งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางมากในการบริหารงานวิชาการแต่ละอย่างจึงมีเทคนิคและหลักการที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดของงาน แต่หลักการสำคัญที่ควรนำไปปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ

กิติมา ปรีดีดิลก (2551, หน้า 48-49) ได้กล่าวสรุปถึงหลักการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งการร่วมมือกันทำงาน
3. ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
4. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
5. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
6. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น
7. มีการให้ขวัญ กำลังใจในการทำงาน
8. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
9. ให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
10. ติดตามและประเมินผลงาน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 32) กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ คือ การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือผู้เรียนสามารถสำรวจการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล คือ ผลผลิตที่ได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่น คือ ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะคุณภาพ และการจัดการได้การบริหารวิชาการของสถานศึกษามีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ ต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง เรียกว่าหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการใช้เข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ การบริหารวิชาการก็ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ

1) หลักความคุ้มค่า คือ การได้ผลผลิตที่คุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร ไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2) หลักนิติธรรม คือ ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553, หน้า 162-174) ได้จัดการบริหารการศึกษาไว้ว่า โรงเรียนจะจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามความคาดหวังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะต้องมีการวิเคราะห์ภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบ และกำหนดขอบข่ายของงานให้ครอบคลุมภารกิจนั้นทั้งหมด พร้อมทั้งใช้กระบวนการและวิธีการจัดการดังกล่าว ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการจัดโครงสร้าง และขอบข่ายของงานครอบคลุมภารกิจต่าง ๆ เหมือนกับโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ คือจะแบ่งงานครอบคลุมภารกิจ 6 ด้าน ได้แก่

1. งานบุคลากร
2. การเงินและพัสดุ
3. งานอาคารสถานที่
4. วิชาการ งานธุรการ
5. งานกิจการ นักเรียน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยสรุป หลักการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการจัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับนโยบายหลัก มุ่งร่วมกันพัฒนาทำงานเป็นทีม มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังผู้ปฏิบัติ ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงพัฒนาตนเอง ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ

2.2.6 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์กับความต้องการของผู้เรียน สังคม ตลอดแรงงานโดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางการศึกษาควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดกับตัวผู้เรียนนั้น สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยต้องอาศัยครูและผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบโดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน เพื่อให้ผลประโยชน์ไปสู่ตัวผู้เรียน ให้มากที่สุด

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553, หน้า 19) ได้เสนอแนะกระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียน พอสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเป็นการศึกษาข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสถิติต่าง ๆ เช่น การมาเรียน การสอบซ่อม การตกซ้ำชั้น และการศึกษาจากพระราชบัญญัติการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร ระเบียบการประเมินผล เป็นต้น ส่วนวิธีที่จะใช้ศึกษาควรศึกษาประเมินดูความต้องการวิธีวิจัย การใช้สื่อ และเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนใช้สัมมนาการค้นหาปัญหาต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้บริหารต้องรู้จักวางแผน จัดทำโครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน การจัดทำแผนการสอน การจัดตารางสอน จัดครูเข้าสอน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผน ในขั้นตอนนี้ ผู้บริหารต้องตรวจตราดูแลควบคุมกำกับติดตาม และนิเทศการสอน ให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลเป็นการตรวจสอบผลของการปฏิบัติงาน การดำเนินงานต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ฉะนั้นผู้บริหารควรจะประเมินผลเกี่ยวกับผลการเรียนการสอนของนักเรียนโครงการวิชาการของโรงเรียนและการปฏิบัติงานของครู ในการกระบวนการ

บริหารงานงานวิชาการสรุปได้ว่า การบริหารงานต้องมีการศึกษาสภาพและความต้องการการวางแผนการดำเนินงานตามแผนและการประมวลผล ด้านความละเอียดอ่อน ครอบคลุมในวงกว้าง ผู้บริหารต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรเป็นอย่างดี

2.2.7 ทฤษฎีการบริหารวิชาการ

Henri Fayol (1964, อ้างอิงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2547 หน้า 25) ทฤษฎีการบริหารของ Henri Fayol สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ความสำคัญการบริหารจัดการ Henri Fayol เป็นชาวฝรั่งเศส และเป็นผู้นำคนหนึ่งในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร ฟาโยล ทำงานอยู่ในโรงงานแร่และโลหะ เขาได้รับความสำเร็จอย่างงดงามในการบริหารงาน ฟาโยล ได้ช่วยกอบกู้สถานการณ์อันสิ้นหวังของบริษัท ทำให้มีผลกำไรงดงาม แนวคิดของ ฟาโยล อยู่ที่การแสวงหากฎเกณฑ์ในการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นสากล ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักบริหารที่ต้องมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อองค์การ ฟาโยล ได้เสนอองค์ประกอบขั้นมูลฐานของการบริหารไว้ ดังนี้

1. การวางแผน (To plan)
2. การจัดองค์การ (To organize)
3. การบังคับบัญชา (To command)
4. การประสานงาน (To coordinate)
5. การควบคุม (To control)

นอกจากนี้ ฟาโยล ยังได้เสนอหลักการสำหรับผู้บริหารที่ควรนำไปใช้ในการบริหารงานอีก 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานที่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบของตน แม้ว่าภาระหน้าที่นั้นจะได้มอบหมายให้แก่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติจัดทำก็ตาม ข้อพึงระลึกในการมอบหมายงาน คือ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจะต้องได้สัดส่วนกัน

2. เอกภาพในการบริหารงานเป็นสิ่งจำเป็นที่นักบริหารจะต้องสนใจ และจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน หน่วยงานใดที่ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา จะเกิดความยุ่งยากสับสนในการปฏิบัติงาน

3. การบริหารงานขององค์การจะต้องจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อบรรลุเป้าหมายหลักขององค์การ แม้ว่าองค์การนั้นจะมีหลายหน่วยงานก็ตาม แต่วัตถุประสงค์หลักขั้นพื้นฐานขององค์การย่อมตรงกัน และนักบริหารต้องจัดให้หน่วยงานทุกหน่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบ ปฏิบัติสนองวัตถุประสงค์หลักขององค์การเสมอ

4. นักบริหารจะต้องเสาะแสวงหาวิธีการที่จะอำนวยประโยชน์และประหยัดต่อการบริหาร

ข้อเสนอที่น่าสนใจอันเกิดจากแนวคิดของ ฟาโยล คือหลักเกี่ยวกับการบริหาร 14 ประการที่ผู้บริหารควรเอาใจใส่ ได้แก่

1. การแบ่งแยกการทำงาน (Division of work)
2. อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน (Authority)
3. วินัยจรรยา (Discipline)
4. เอกภาพในการควบคุม (Unity of command)

5. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of direction)

6. ประโยชน์ส่วนตนต้องรองจากประโยชน์ขององค์การ(Sumerian of individual to general interest)

7. ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)

8. การรวมอำนาจมาไว้ในส่วนกลาง (Centralization)

9. สายการบังคับบัญชา (Chain of command)

10. คำสั่งและระเบียบข้อบังคับ (Order an regulation)

11. ความเสมอภาค (Equity)

12. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of personnel)

13. ความดำริริเริ่มในการงาน (Initiative)

14. ความยึดมั่นและร่วมแรงร่วมใจ (Esprit de corps)

W.E. Deming (1986) ผู้เชี่ยวชาญเรื่องการควบคุมคุณภาพชาวอเมริกา ได้คิดค้นวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่เรียกกันว่า วงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งเป็นหลักการบริหาร หลักที่เป็นองค์ประกอบของทฤษฎีและหลักการบริหารทั้งหมดที่มีอยู่ในตำราบริหารประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Plan) หมายถึงการคิดหาทางเลือกล่วงหน้าที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด ให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด โดยการดำเนินขั้นตอนอย่างมีระบบแบบแผน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ขั้นลงมือทำ (Do) เป็นการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ตามขั้นตอน กับการประสานงานกับฝ่ายบริหารและฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ขั้นตรวจสอบหรือประเมิน (Check) การตรวจสอบผลงาน ประกอบด้วย การติดตามตรวจสอบผลปฏิบัติงาน ตามที่กำหนดเปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมาย ประชุมพบปะเพื่อรายงานความคืบหน้าในการปฏิบัติ และประมวลข้อคิดเห็นและข้อผิดพลาดต่างๆ และสรุปผลเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุง

4. ขั้นการแก้ไขปรับปรุง (Action) เป็นการนำผลมาวิเคราะห์ พิจารณาหาต้นตอสาเหตุข้อบกพร่อง การระดมสมองเพื่อการแก้ไขป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอีก การกำหนดมาตรฐาน การตัดสินใจว่าขั้นตอนการทำงานที่ผ่านมาน่าจะถือเป็นมาตรฐานการทำงาน หรือต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไรในการนำหลักการบริหารแบบ PDCA ไปใช้บริหารนั้น ศ.ดร.ฮิโตชิ คุเม กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของ PDCA ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้น แต่เพื่อให้เกิดการปรับปรุงด้วย การป้องกันมิให้เกิดของเสียซ้ำซ้อน เรื้อรัง พร้อมกับการยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้น ในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ อย่างมีการวางแผน PDCA มิใช่เป็นวงแหวนที่แบนราบ หากแต่เป็นวงสปริงที่ม้วนไต่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

Watkins, K.E. and Marsick, V.J. (1993) ได้พัฒนาข้อปฏิบัติสำหรับผู้บริหารในการส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ๗ ประการ ดังนี้

1. สร้างโอกาสการเรียนรู้ต่อเนื่อง (Create Continuous Learning Opportunities) หมายความว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง (Learning is Ongoing) ครูนำมาใช้อย่างมียุทธวิธี

และงอกงามออกไปจากตัวงานเอง ผู้บริหารและครูมีโอกาสมากมายที่จะดูสิ่งที่ตนกำลังเรียนรู้จากสิ่งริเริ่มใหม่ (New Initiatives) เช่น อาจทำการทดลอง ทำโครงการ หรือศึกษาการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ให้ดีขึ้น

2. ส่งเสริมการซักถามและสนทนา (Promote Inquiry and Dialogue) กุญแจสำคัญของข้อปฏิบัตินี้คือ วัฒนธรรมที่บุคคลถามคำถามอย่างอิสระ เต็มใจที่จะนำประเด็นปัญหายุ่งยากมาอภิปรายบนโต๊ะทำงาน และเปิดกว้างรับฟังและให้ข้อมูลย้อนกลับในทุกระดับ

3. ส่งเสริมความร่วมมือและการเรียนรู้เป็นหมู่คณะ (Encourage Collaboration and Team Learning) ข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในระดับนี้เน้นไปที่น้ำใจแห่งความร่วมมือ และทักษะที่ใช้ในการทำงานเป็นหมู่คณะ (Teams) อย่างมีประสิทธิผล

4. สร้างระบบเพื่อจับและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ (Create Systems to Capture and Share Learning) ยุทธวิธีที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพื่อวัตถุประสงค์ข้อนี้ จะเน้นการใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เพื่อจับแนวคิดจากหมู่คณะและแผนกต่าง ๆ และข้อมูลการเปลี่ยนแปลงเฉพาะด้าน ทางเลือกในการแลกเปลี่ยนความรู้ ได้แก่ การเก็บรวบรวมบทเรียนที่ได้เรียนรู้มา และประมวลให้เป็นแนวคิดใหม่ๆ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องในการเป็นผู้ร่วมสร้างความรู้ก่อนนำไปใช้

5. สร้างพลังให้บุคคลไปสู่วิสัยทัศน์การร่วมมือ (Empower People toward a Collective Vision) โรงเรียนอาจให้คณะทำงานกำหนดและเปลี่ยนองค์ประกอบที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ อาจให้บุคคลลืมวัฒนธรรมและวิธีปฏิบัติเก่าๆ และหันมาหาสิ่งใหม่ๆ และอาจเชิญผู้มีส่วนได้เสียมาเปลี่ยนแปลงผลผลิตที่สร้างขึ้นเพื่อให้เสนอแนวคิดของตน

6. เชื่อมโยงองค์การให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (Connect the Organization to Its Environment) โรงเรียนต้องทำหน้าที่ทั้งในระดับสากลและระดับท้องถิ่น โรงเรียนสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อดูว่าโรงเรียนอื่น ๆ กำลังทำอะไร เพื่อบรรลุความเป็นเลิศ และเพื่อแก้ปัญหาคล้ายๆกัน และสามารถสำรวจสภาพแวดล้อมเพื่อหาแนวโน้มใหม่ๆ โดยใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีช่วยให้บุคคลในโรงเรียนไปไกลเลยรั้วโรงเรียนได้ เช่น การใช้อินเตอร์เน็ตสื่อสารกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ หรือการออกแบบรายการ เพื่อให้บุคลากร คณะครู นักเรียน และกลุ่มชุมชนต่าง ๆ มาพบกันในความสนใจพิเศษที่เหมือนกันได้

7. ให้ภาวะผู้นำเชิงยุทธวิธีเพื่อการเรียนรู้ (Provide Strategic Leadership for Learning) ผู้นำที่เป็นต้นแบบของการเรียนรู้เป็นกุญแจสำคัญสำหรับองค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้นำคิดอย่างมียุทธวิธีเกี่ยวกับวิธีใช้การเรียนรู้เพื่อพาองค์การเดินไปสู่ทิศทางใหม่ เช่น การอภิปรายแผนการพัฒนาและโอกาสกับบุคลากรและคณะครูอย่างเป็นกิจวัตร การจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโอกาสเพื่อการเรียนรู้

Hall (1972) เสนอแนวคิดของการบริหารราชการ ตามทฤษฎีของแมกซ์เวเบอร์นั้นมีทั้งข้อดี ข้อเสีย เราทราบข้อเสียแล้ว แต่ข้อดี คือ ระบบราชการ (Bureaucracy) มีข้อดี คือ การแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ความเป็นวัตถุวิสัย (ไม่นำเรื่องส่วนตัว ผลประโยชน์ส่วนบุคคล) มาเป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินสั่งการ เพราะมีระเบียบ กฎเกณฑ์ ชัดเจน มีประเพณี วัฒนธรรมขององค์กร มีความเป็นเอกภาพ มีวินัย เพราะสายบังคับบัญชา และมีระบบแรงจูงใจให้มีความมั่นคงต่ออาชีพ และมีบำนาญเมื่อเกษียณอายุ และข้อเสีย ก็คือ สายบังคับบัญชาที่ยืดยาวเป็นอุปสรรคต่อการ

สื่อสารและการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็ว ระเบียบ กฎเกณฑ์ ทำให้การทำงานให้ไม่ยืดหยุ่น ทำให้บรรลุเป้าหมายอย่างคลาดเคลื่อนและระบบทำให้เกิดความน่าเบื่อหน่าย ไม่กระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น เป็นระบบวิชาชีพ วิชาการ ก็มีข้อดีในแง่ความชำนาญการเฉพาะทาง และความสามารถทางวิชาการได้นำสองมิติมาผสมกันตามดีกรี หรือ สัดส่วนความมากน้อยของระเบียบ กฎเกณฑ์สายบังคับบัญชาของระบบราชการและดีกรี ความมากน้อยของสมรรถนะด้านวิชาชีพ ซึ่งจะได้รูปแบบการบริหาร 4 แบบ

1. รูปแบบอำนาจนิยม อยู่ในช่องที่แบบแผนทางราชการอยู่ในระดับสูง แต่สมรรถนะทางวิชาชีพต่ำ จึงเป็นรูปแบบที่เน้นการใช้อำนาจตามกฎหมายและสายบังคับบัญชา เน้นวินัยและการยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา อำนาจรวมศูนย์

2. รูปแบบวิชาชีพ-วิชาการ อยู่ในช่องที่แบบแผนทางราชการต่ำ แต่สมรรถนะทางวิชาชีพ-วิชาการสูง จึงเป็นรูปแบบที่มีการมอบอำนาจให้มืออาชีพ (ครู-อาจารย์) ในการตัดสินสั่งการระเบียบกฎเกณฑ์เป็นเพียงเครื่องชี้แนะ

3. รูปแบบเวเบอร์เรียน อยู่ในช่องที่แบบแผนทางราชการสูงและสมรรถนะทางวิชาชีพวิชาการก็สูง จึงเป็นรูปแบบในอุดมการณ์ของแมกซ์ เวเบอร์ เหมาะสำหรับระบบราชการขนานแท้ดั้งเดิม

4. รูปแบบสับสน ผสมระหว่างความไร้ระเบียบ กฎเกณฑ์ และสมรรถนะทางวิชาชีพวิชาการต่ำ เป็นแบบที่ไม่พึงปรารถนา จะเกิดความขัดแย้ง ระส่ำระสาย การเมืองร้อนแรงในองค์กร และฮอลล์ (Hall), ได้เสนอแนะให้ใช้รูปแบบที่ 2 วิชาชีพ- วิชาการเป็นรูปแบบหลักของการบริหาร สถานศึกษาการแบ่งรูปแบบการบริหารเป็น 4 รูปแบบ ของฮอลล์นี้ ก็เป็นการแบ่งเป็นแนวทางกว้างๆไว้ในภาคปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงอาจมีรายละเอียดที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้น

Mintzberg, H. (1983) ซึ่งได้ตั้งโจทย์หลักไว้ว่า การบริหารจัดการนั้นหลักพื้นฐานคือจะแบ่งงานกันอย่างไร และเมื่อแบ่งงานกันแล้วจะประสานกันอย่างไร วิธีการของการประสานงานของมินต์เบิร์กยังได้เป็นตัวชี้วัดรูปแบบของการบริหาร 5 แบบ ที่มินต์สเบิร์กเสนอไว้ รูปแบบการบริหาร 5 แบบ ใกล้เคียงกับของฮอลล์ หรือมีหลักการสอดคล้องกับฮอลล์ แต่ได้จำแนกลึกลงไปอีกระดับหนึ่ง จะเห็นว่า องค์ประกอบของสถาบันการศึกษา (สถานศึกษา) จะประกอบด้วย 5 ส่วน ส่วนที่เป็นยอดพีระมิดผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กร หรือส่วนของผู้บังคับบัญชาระดับกลางได้แก่ หัวหน้าคณะวิชาหรือคณบดี-ตามแต่ขนาดขององค์กร ส่วนล่าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติ ครู อาจารย์ และยังมีส่วนด้านเทคนิคด้านวิชาชีพ-วิชาการ เช่น ฝ่ายหลักสูตร แนะแนว วัดผล ส่วนที่สนับสนุน (Support-Staff) ได้แก่ ฝ่ายการเงิน-ฝ่ายวางแผน-ฝ่ายบุคลากร

จากองค์ประกอบ 5 ส่วนนี้ มินต์สเบิร์ก (Mintzberg) ได้จำแนกองค์กรบริหารวิชาการออกเป็น 5 รูปแบบ ตามน้ำหนักว่าส่วนใดมีอำนาจมากที่สุด ดังนี้

1. รูปแบบ “Simple Structure” โครงสร้างแบบธรรมดาผู้บังคับบัญชาสูงสุด ส่วนยอดพีระมิด เป็นปัจจัยหลักของการควบคุมการเปลี่ยนแปลง ใช้หลักการประสานงานแบบ “Direct-Supervision” คือกำกับงานผู้ใต้บังคับบัญชาโดยตรง รูปแบบนี้เหมาะกับโรงเรียนขนาดเล็ก

2. รูปแบบเครื่องจักรข้าราชการ “Machine Bureaucracy” เป็น รูปแบบของเวเบอร์ดั้งเดิม กลุ่มนี้เป็นโครงสร้างเทคนิค (Techno Structure) จะเป็นแกนหลักการบริหารโดยใช้หลักการ

ประสานงานที่กำหนดมาตรฐานงาน “Standardization of Work” เช่น การจัดทำหลักสูตร รายละเอียดของแผนการสอน การจัดระบบการประเมินผล การจัดตารางสอนเพื่อควบคุมกิจกรรม และประสานการทำงานของคณะครู-อาจารย์

3. รูปแบบข้าราชการมืออาชีพ (Professional Bureaucracy) เป็นรูปแบบเดียวกับที่ ฮอลล์เสนอให้เป็นรูปแบบ “Professional” มืออาชีพ วิชาการ ในรูปแบบนี้ ฝ่ายปฏิบัติ-คณาจารย์จะเป็นปัจจัยหลัก ฉะนั้น การประสานงานที่มีประสิทธิภาพ คือการพัฒนามาตรฐานของทักษะความสามารถของครู-อาจารย์ให้เท่าเทียมกัน เรียกว่า มาตรฐานทางทักษะ (Standardization of Skill) (Mintzberg) ได้มองเห็นจุดนี้จึงได้กำหนดให้มีกองทุนพัฒนาครู ในมาตราที่ 52 หมวดที่ว่าด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา และเบื้องลึกต้องการเห็นการปรับวิสัยทัศน์ของฝ่ายนโยบาย เบื้องบน ให้ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาครู และ จัดระบบการจ้างครู-การใช้ครู เป็นปัจจัยหลักของการปฏิรูป แต่ความเข้าใจเรื่องนี้ดูจะไม่ได้รับ การขานรับ

4. รูปแบบการแบ่งหน่วยงาน (Divisional zed Form) ที่มีการแบ่งแยกภาควิชาเป็นแบบที่ให้ความสำคัญแก่หัวหน้าคณะวิชา และในรูปแบบนี้การประสานงาน ใช้หลักของการวางมาตรฐานของผลงานเป็นหลัก (Standardization of Output) เช่น กำหนดมาตรฐานของผลผลิต คือตัวนักเรียน ว่าจะต้องมีสมรรถนะด้านใดบ้าง ระดับใด และจำนวนที่ผลิตได้ต่อปี มีสัดส่วนเท่าไหร่ต่อจำนวนที่รับเข้ามา เป็นต้น

5. รูปแบบความพอเพียง (Adequacy) ตามสถานการณ์เฉพาะหน้าเป็นรูปแบบที่คล้ายกันรูปแบบ “Chaotic” ของฮอลล์ ในรูปแบบนี้ฝ่ายการเงิน ฝ่ายแผน ฝ่ายบุคลากร จะเป็นผู้ตัดสินใจ หลักการประสานงานใช้หลักการปรับตัวร่วมกัน (Mutual Adjustment) ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รูปแบบนี้มักเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่องค์กรหนึ่งจะจัดตั้งใหม่ๆ หรือองค์กรประสบกับปัญหาภายนอกรุนแรงรูปแบบที่ฮอลล์ และมินต์สเบิร์ก เสนอมานี้ น่าจะเป็นเค้าโครงกว้าง ๆ ให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาได้นำไปพิจารณารายละเอียดในภาคปฏิบัติ (เพราะภาคปฏิบัติอาจจะไม่สอดคล้องกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอย่างสมบูรณ์แบบ) อาจจะเป็นการผสมผสาน เพียงแต่สัดส่วนการผสมผสานจะเป็นเช่นไร แต่อุดมการณ์คือ จัดให้ได้ใกล้เคียงกับรูปแบบที่ 3 โดยไม่ลืมแบบที่ 2 และที่ 4

2. บุคคลในองค์กร

ระบบสถานศึกษา นอกจากการพิจารณาโครงสร้างของการบริหารแล้ว ประเด็นของบุคคลในองค์การ ก็คืออีกระบบหนึ่งที่มีความสำคัญในตนเอง ดังที่ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ได้ค้นพบคามสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเกิดกลุ่มที่ไม่เป็นทางการและอิทธิพลของกลุ่มต่อการบริหารองค์การ เรื่องแรงจูงใจที่ผู้บริหารจะต้องจัดระบบจูงใจ ตามตัวอย่างของทฤษฎีแรงจูงใจที่ได้กล่าวถึงแล้ว ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ และพื้นเพทางความรู้ความคิดของบุคลากรในองค์การจะไม่ขยายความเรื่องทฤษฎีเหล่านี้ แต่เป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องจัดระบบการบริหารบุคคลให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดทำระบบพัฒนาองค์การ (OD–Organization Development) จึงเป็นคำตอบหนึ่ง ระบบคนนี้จะดีหรือเลวก็ขึ้นอยู่กับอีก 2 ระบบในองค์การ คือ การเมืองในองค์การและวัฒนธรรมขององค์การ

3. การเมืองในองค์การ

การดำเนินการในองค์การอาจปฏิเสธไม่ได้ที่จะเกิด การเมืองในองค์การระดับหนึ่ง เพราะมนุษย์เมื่อมาอยู่ร่วมกันย่อมแข่งขันกันทั้งร่วมมือกัน การแข่งขันบางครั้งก็นำไปสู่การชิงตำแหน่งหน้าที่และบทบาท ตลอดจนอำนาจและอิทธิพล ความสัมพันธ์ของคนจึงไม่ตรงไปตรงมา การรวมกลุ่มมีทั้งสร้างสรรค์และทำลาย หน้าที่ของผู้บริหาร คือ ลดความร้อนแรงของการเมือง การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นด้วยสภาวะผู้นำ ยึดหลักความยุติธรรมและกล้าตัดสินใจ การใช้ดุลยพินิจที่มีความเป็นธรรม และรู้เท่าทันคน การเมืองในองค์การมักคุกรุ่นในช่วงเปลี่ยนผู้นำ ซึ่งยังไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดในความสามารถของผู้นำคนใหม่ ฉะนั้น จะรุนแรงหรือไม่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมขององค์การ

4. วัฒนธรรมขององค์การ

หน่วยงานทุกองค์กรที่จัดตั้งมาช่วงระยะเวลาหนึ่งจะเกิดวัฒนธรรมขององค์กร นั่นคือ ปทัสถาน ขนบธรรมเนียม แนวคิดแนวปฏิบัติ ระบบค่านิยม ที่เป็นที่ยอมรับของคนในองค์กร เช่น อาจจะเกิดปทัสถานของการประพฤติปฏิบัติระหว่างสมาชิกที่เคยเป็นรุ่นพี่ รุ่นน้อง จากสถาบันการศึกษาที่ตนเองสำเร็จออกมา เกิดระบบอาวุโส เกิดการยอมรับการกระทำบางอย่างตลอดจนเกิด ธรรมเนียมปฏิบัติในกระบวนการสรรหาแต่งตั้งบุคลากร ความโน้มเอียงต่อภูมิหลังทางครอบครัว-ทางการศึกษาของสมาชิก หรืออาจจะเกิดวัฒนธรรมแบบคนรุ่นใหม่ที่ไม่ให้ความสำคัญต่อความอาวุโส ตลอดจนมารยาทการทักทายซึ่งกันและกันตามวัฒนธรรมเดิม วัฒนธรรมขององค์การนั้นหากวิเคราะห์ได้ลึกซึ้งแล้วจะมี 3 ระดับ คือ

ระดับการมีปทัสถาน (Shared Norm) เช่น ความจงรักภักดีต่อเพื่อน ร่วมงาน ไม่นำความลับของเพื่อนไปเปิดเผย ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

ระดับการมีค่านิยมร่วม (Shared Values) เช่น ความไว้วางใจกัน (Trust) ทัศนคติเปิดกว้าง (Openness) เป็นต้น

ระดับการมีข้อสมมติฐานร่วม (Shared Assumption) เช่น พื้นฐานทางความคิดว่าอะไรถูกอะไรผิด การทำงานเก่งแต่ทุจริตกับแนวคิดว่า การทุจริตย่อมไม่เป็นที่ปรารถนาทุก ๆ กรณีย่อมมาจากข้อสมมติฐานทางความคิดต่างกัน

โดยสรุป ทฤษฎีของการบริหาร คือ แนวความคิดที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการสังเกตและทดสอบจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นส่วนของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงกันเป็นข้อสรุป และอธิบายถึงพฤติกรรมการบริหารองค์การทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์แล้วเป็นจริง ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผล และสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้

2.2.8 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำ และประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างมาก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้สังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการเพื่อความเหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับความสำคัญผู้วิจัยศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังนี้

นักการศึกษา/นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายและกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 31) ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจงานและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศภายในสถานศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

เกษม โสมศรีแพง (2554, หน้า 45) ได้ศึกษาขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ
6. การจัดการแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศภายในสถานศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การประกันคุณภาพภายใน

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554, หน้า 4) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การจัดการแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศภายในสถานศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สงวนพงศ์ ชวนชม (2557, หน้า 62) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามี 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้
3. การวัดและการประเมินผล
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การจัดการแหล่งเรียนรู้
6. การนิเทศภายในสถานศึกษา
7. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปาริฉัตร โชติขันธ์ (2560, หน้า 69) ทำการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

จากแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่ได้เสนอไว้ผู้วิจัยได้สรุปและสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์การบริหารงานวิชาการ

แหล่งอ้างอิง / ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	เกษม โสมศรีแพง (2554)	กาญจน์ เรืองมนตรี (2554)	สงวนพงศ์ ชวนชม (2557)	ปาริฉัตร โชติขันธ์ (2560)	ความถี่
1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓					1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓				✓	2
3. การจัดการเรียนการสอน	✓					1
4. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	5
6. การวัดและการประเมินผลการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓		4
9. การนิเทศภายในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5
10. การแนะแนว	✓	✓	✓			3
11. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	5
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	✓		✓			2
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	✓		✓			2
14.การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓		✓			2

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ / แหล่งอ้างอิง	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	เกษม โสมศรีแพง (2554)	กาญจน์ เรืองมนตรี (2554)	สงวนพงศ์ ชวนชม (2557)	ปารีฉัตร โชติขันธ์ (2560)	ความถี่
15. การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	✓					1
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓					1
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓	✓	✓		✓	4

สรุปจากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเห็นได้ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรวมด้านที่มีความถี่ที่ระดับ 5 สรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การจัดทำหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดและการประเมินผลการศึกษา 4) การนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 6) การประกันคุณภาพภายใน

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการในงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จากนักวิชาการ ได้ 6 งาน ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายใน

2.8.2.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาคือแม่บทในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคือการนำหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 นำมาประยุกต์และปรับเข้ากับบริบทของโรงเรียนซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้ ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรไว้ ดังนี้

กมล ภู่ประเสริฐ (2545, หน้า 9) ได้กล่าวถึง หลักการและขั้นตอนในการบริหารหลักสูตรมีการดำเนินงาน คือ

1. การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางในระดับประเทศ ที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เป็นต้น

2. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้ว ก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำผลงานในข้อ 1 และ2 มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม

4. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ต้องนำเอาสาระการเรียนรู้ตามข้อ 3 ที่เกี่ยวเนื่องกันมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อยๆ เพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กันแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 44) กล่าวว่า ขั้นตอนและกระบวนการในการบริหารหลักสูตรสามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งจำเป็น การเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตรมีดังนี้

1. การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ ก็ได้มีการทดลองนำร่องการใช้หลักสูตรแล้วในการตรวจสอบหลักสูตรแม่บท แต่สถานศึกษาสามารถทำได้เพื่อให้เหมาะกับสภาพของสถานศึกษา โดยการตรวจสอบตั้งแต่วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมรูปแบบ โครงสร้างเนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบว่า เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษานั้นๆ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพท้องถิ่นแตกต่างกันไปจึงจำเป็นต้องปรับปรุงบ้างตามความเหมาะสม

2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะมีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรต่างๆผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร นับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียนนักศึกษาจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมากบ้างน้อยบ้างในลักษณะที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ก็เพราะการจัดหลักสูตรเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่เฉพาะการจัดการเรียนการสอนเท่านั้นแต่ยังสัมพันธ์กับสื่อการสอนห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ รวมทั้งงบประมาณค่าใช้ง่ายต่างๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่ในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ฝ่ายวิชาการจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของสิ่งเหล่านี้ และต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการบริหารงานเพื่อจะได้ใช้หลักสูตรให้ประสบ

ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การประชาสัมพันธ์จะเริ่มต้นตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรต้นแบบเป็นระยะว่า ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง โดยการประชาสัมพันธ์ทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

2.1 การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น การออกใบปลิวบทความในหนังสือพิมพ์วารสาร

2.2 การใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.3 การประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

การเลือกใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายงบประมาณที่มีอยู่ตลอดจนเวลาและโอกาสเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป อย่างไร ก็ตามการประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการยอมรับในหลักสูตร ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับการเรียนการสอน

3. การเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็น เหมือนกับการจัดของต่าง ๆ ก่อนเดินทาง เพื่อให้ไม่เกิดความขัดแย้งในระหว่างหลักสูตรกำลังดำเนินการ หรือระหว่างการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมมีหลาย เรื่องดังนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.1.1 การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน เพราะเป็นผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียน สิ่งที่ควรทำในการเตรียมความพร้อมทางด้านครูผู้สอน คือการสำรวจจำนวนครูผู้สอน ความพร้อมในการสอน โดยฉพาะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งทักษะในการสอน การประเมินผลการรีขน รวมทั้งการให้ความเข้าใจกับผู้สอนให้มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร

3.1.2 การเตรียมผู้นิเทศการสอนและนักแนะแนวการศึกษา บุคลากรเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปบุคลากรที่เกี่ยวข้องเหล่านี้มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตร ก็จะช่วยครู ในด้านการเรียนการ สอน ได้ดี ในการพัฒนาคุณภาพการสอน

3.1.3 การเตรียมผู้บริหาร โดยทั่วไปผู้บริหารมีหลายระดับ หากเป็นผู้บริหารสถานศึกษาก็มีผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าแผนกวิชา ตลอดจนหัวหน้างานอื่นๆผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรไม่ยิ่งหย่อนกว่าครูและผู้นิเทศการสอน เพราะเป็นผู้กำกับดูแลหลักสูตรให้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสำรวจสภาพและปัญหาของสถานศึกขา ในความดูแลของตนเพื่อจะ ได้พัฒนาและแก้ไขอย่างถูกต้อง การประชุมสัมมนาผู้บริหารเรื่องบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นรวมทั้งแนวคิดและเทคนิคของงานบริหารหลักสูตร

3.2 การเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ วัสดุฝึก สื่อการสอนห้องสมุด อาคารสถานที่ งบประมาณ สถานที่ฝึกงาน รวมทั้งการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นต้น โดยการเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องครอบคลุมในเรื่อง ดังนี้คือ

3.2.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุ ในการสอนด้านทักษะปฏิบัติโดยเฉพาะด้านวิชาชีพ วัสดุฝึกในโรงประลองและห้องปฏิบัติควรเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเตรียมจัดซื้อ และจัดการไว้ล่วงหน้าก่อนการสอน มิฉะนั้นอาจจะเกิดการจัดซื้อและขาดแคลนเวลาสอนจึงควรได้วางแผนการ ไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุ

3.2.2 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอนหลักสูตรใหม่ การจัดหาไว้พร้อมสำหรับสื่อการสอน เช่น แผ่นใส เทป ตลอดจนอุปกรณ์ในการใช้สื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นแต่ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา เช่น ห้องที่จะใช้สื่อ ความสามารถของครูผู้สอนเจ้าหน้าที่ ช่างเทคนิคที่จะช่วยบริการใช้สื่อด้วย

3.2.3 การเตรียมอาคารสถานที่ อาคารสถานที่เป็นห้องเรียนบรรยาย ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลอง โรงประลอง ควรจัดหาให้พร้อม ถ้าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่เหล่านั้น เช่น ห้องปฏิบัติการก็ต้องจัดทำถ่วงหน้าก่อนนำหลักสูตรไปใช้

3.2.4 การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการ หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นมาก งบประมาณจะเป็นตัวบ่งชี้ที่จะทำให้หลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่ นอกจากจะใช้ในด้านค่าจ้าง ค่าตอบแทน และยังเป็นค่าใช้สอยในการพัฒนาวัสดุ หลักสูตร คู่มือครู คู่มือนักเรียนเอกสารและอุปกรณ์การสอน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสนับสนุนต่อการสอน

3.2.5 การเตรียมห้องสมุด เป็นส่วนที่จะสนับสนุนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้นครูและนักเรียนมีแหล่งค้นคว้า สามารถศึกษาเพิ่มเติมจากห้องสมุด จึงจำเป็นต้องจัดเอกสารต่างๆที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนไว้ในห้องสมุด

3.2.6 การเตรียมสถานที่ฝึกงาน การเรียนในด้านวิชาชีพ จำเป็นต้องมีสถานที่เพื่อเป็นการฝึกทักษะปฏิบัติ และการนำสิ่งที่ ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจริง การเตรียมสถานที่ฝึกงานไว้พร้อมจะช่วยให้การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรได้สะดวกและมีคุณภาพ

4. การจัดทำโครงการสอน บางที่เรียกแผนการสอนเป็นการเตรียมของครูเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการวัดและประเมินผล การจัดทำโครงการสอน จะช่วยให้ครูได้ดำเนินการสอนไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น ได้แก่ การรับสมัครนักเรียนนักศึกษาเพื่อเข้าเรียน การสอบข้อเขียน สัมภาษณ์ ตลอดจนการตรวจสอบหลักฐานก่อนเข้าศึกษาต่อ ในบางครั้งหากมีความจำเป็นเมื่อพบว่าผู้เรียนต้องเติมหรือให้เรียนรู้เนื้อหาบางส่วนก่อนเข้าหลักสูตรใหม่ก็อาจต้องเปิดการสอน เพื่อปรับพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อเตรียมตัวผู้เรียนให้สามารถเรียนในหลักสูตรใหม่ได้

6. การตรวจสอบการยอมรับจากสังคม เป็นการตรวจสอบความพร้อมของชุมชน เช่นความคิดเห็นของผู้ปกครองของสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมที่จะรับผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อเข้าทำงาน เพื่อจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โดยการสำรวจความคิดเห็น เพื่อจะเป็นประ โยชน์ต่อการบริหารหลักสูตร

7. การจัดทำโครงสร้างของหน่วยงาน การบริหารหลักสูตรอยู่ในบริหารของฝ่ายวิชาการและคาบเกี่ยวกับฝ่ายอื่นๆ ซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนการสอน การจัดโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อจะได้มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร โดยทั่วไปสถานศึกษามีหน่วยงานรองรับการบริหารหลักสูตรอยู่แล้ว แต่อาจจัดโครงการเฉพาะกิจขึ้นเมื่อเปิดหลักสูตร เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1. การประชุมครูและบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ความจำเป็นที่จะต้องมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงและเข้าใจหลักสูตร

2. การปฐมนิเทศนักเรียน เป็นการชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งควรจะชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ลักษณะเนื้อหาวิชา โกรงสร้าง จำนวนหน่วยกิตวิชาเลือก วิชาบังกับตลอดจนวิธีการลงทะเบียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและสามารถปรับตัวเกี่ยวกับการศึกษา

3. การจัดทำคู่มือครู เพื่อจะเป็นการให้ครูได้มีคู่มือในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดทำคู่มือครู ครูอาจจัดทำได้โดยการมีโครงการคณะกรรมการเฉพาะกิจจากครูในแผนกต่างๆ ก็ได้

4. การจัดตารางสอน ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับตารางสอน จะต้องศึกษาองค์ประกอบในการจัดทำตารางสอนคือ

4.1 รายวิชาในหลักสูตร ได้แก่ รายวิชาที่เปิดสอนในโปรแกรมการศึกษาทั้งรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งวิชาบังคับ วิชาเลือก ตลอดจนการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามลักษณะวิชา

4.2 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องที่จัดให้เรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติตามวันเวลาในตารางสอน

4.3 เวลาเรียน ได้แก่ เวลาเรียนตามหลักสูตร จำนวนภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา จำนวนสัปดาห์ในแต่ละภาคเรียน จำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ จำนวนคาบชั่วโมงในแต่ละวัน และจำนวนความถี่ของแต่ละวิชาในการแบ่งกลุ่ม

4.4 ผู้เรียน คือ กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษาแบ่งเป็นรายวิชาที่เรียน

4.5 ผู้สอน คือ ผู้สอนในแต่ละวิชาตามตารางสอน

5. การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนตามความรู้และลักษณะงาน โดยการคำนึงถึงการแบ่งชั่วโมงที่เหมาะสม ตลอดจนภาระหน้าที่อื่นของครู

6. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องมืออุปกรณ์การสอน สื่อการสอนวัสดุฝึก อาคารสถานที่ รวมถึงความสะดวกสบายทางกายภาพ

7. การฝึกงาน เป็นการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในวิชาชีพการฝึกงานมี 2 ลักษณะคือ การฝึกภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ควรมีการจัดการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อจะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตรจากคำอธิบายการจัดทำหลักสูตรของนักการศึกษาขั้นต้นสามารถแสดงถึงการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสรุปบทบาทหน้าที่ของบุคคลต่างดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้ที่ดำเนินการวางนโยบายด้านงานวิชาการ สร้างวิสัยทัศน์พันธกิจ ให้บุคลากรและประสานบุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่หมาะสม กับสถานศึกษาของตน ทั้งทางด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามที่ประเทศต้องการ และยังสร้าง คนที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น สนับสนุนการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง

ครูผู้สอน คือผู้ที่ดำเนินการสร้างหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน จะต้อง ดำเนินการตามแผนที่ร่วมกันสร้างกับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เรียน

คณะกรรมการสถานศึกมาขั้นพื้นฐาน คือตัวแทนชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เพื่อสร้างผู้เรียน ที่มาจากชุมชนนั้น จบการศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของ ท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องแสดงความเห็นของคนในชุมชนและต้องได้รับการยอมรับจาก ชุมชน เมื่อได้รับการยอมรับถึงจะสามารถประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษานั้นได้

จากแนวคิดเรื่องการจัดทำหลักสูตรและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูผู้สอน ผู้วิจัยขอ สรุปการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร การสรุปผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดย การปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความ คิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.8.2.2 การจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 หมวด 4 มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล กรอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการ จัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการ ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดกล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 20) ได้กล่าวถึง หลักในการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มีรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ ยึดประ โยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิด กระบวนการทางสั่งคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ลงมือปฏิบัติจริงสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนและการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอสรุปการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนและกระบวนการสอนให้มีคุณภาพ เป็นการการจัดทำประมวลผลการสอน การจัดทำแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียนการ จัดครูเข้าสอน การเลือกตำราเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยการปฏิบัติงานนั้นผู้บริหาร และครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ รับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

2.8.2.3 การวัดและประเมินผลการศึกษา

การบริหารงานวิชาการจะเป็นภาพที่ประสบความสำเร็จได้นั้น การวัดประเมินผลการศึกษาถือเป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะบอกได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ในการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 28) ได้กล่าวถึง หลักในการวัดและประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.255 1 ว่าการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประ โยชน์ต่อการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน ภาระงาน แฟ้มสะสมผลงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมินในกรณีที่ไม่ผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริมการประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใดมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบายหลักสูตร โครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกขาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

จากความหมาย ขอบข่ายและขั้นตอนของการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงสรุปได้ดังนี้ การวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน โดยที่ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.8.2.4 การนิเทศภายในสถานศึกษา

ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่สำคัญที่สุดก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้สามารถสริมสร้างให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้านเต็มตามวัย เต็มศักยภาพ บุคลากรที่สำคัญที่เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจหลักเหล่านี้ ให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ครูผู้สอน ครูเหล่านี้มีความแตกต่างกัน ในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาชีพ ประสบการณ์ กระบวนการ ตลอดถึงแนวคิดในการทำงาน ผู้บริหารเป็นฟันเฟืองที่สำคัญที่ต้องหาแนวทางเพื่อรวมพลังของครูที่มีความแตกต่างกันนี้ให้สามารถปฏิบัติภารกิจของตน คือ การสอนให้ประสบผลสำเร็จตามความต้องการของหลักสูตร และในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็น ที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ และ

ประสบการณ์ในการทำงานให้กับครูในสถานศึกษาทุกคนเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

จากภารกิจหลักและความจำเป็นดังกล่าว สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูในด้านวิชาการและช่วยให้การบริหารงานวิชาการมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

สุกานดา ตปนียางกูร (2543, หน้า 5) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทางวิชาการที่จะทำให้การศึกษาบรรลุตามปรัชญาและเป้าอันพึงประสงค์ เพราะงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไข ริเริ่มโดยการใช้เทคนิคและบริบททางสังคมเป็นแรงใจและกระตุ้นให้ครูเกิดกำลังใจความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการนิเทศและมนุษยสัมพันธ์เข้าช่วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุกวิถีทางทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

กมล กู่ประเสริฐ (2545, หน้า 59) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่อาจให้ผลรวดเร็วกว่าโดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา เพราะผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานอยู่ร่วมกันและผู้นิเทศในเรื่องหนึ่งอาจเป็นผู้รับการนิเทศในอีกเรื่องหนึ่งได้ ในทำนองเดียวกันผู้รับการนิเทศก็อาจกลับไปเป็นผู้นิเทศในเรื่องที่ตนเองมีความสามารถสูงได้ จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 , หน้า 223) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล และถวัลย์ มาศจรัส (2550, หน้า 4) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ

หลักการนิเทศภายใน

กรองทอง จิรเดชากุล และถวัลย์ มาศจรัส (2550, หน้า 5) กล่าวว่า หลักในการนิเทศภายในมีดังนี้ คือ

1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. บุคคลที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

3. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

ขั้นตอนการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในที่เกิดคุณค่าหรือประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างแท้จริงนั้นต้องลงมือปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ตามกระบวนการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ตามที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 232) ได้กำหนดขั้นตอนในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดโครงการนิเทศ การวางแผนตามลักษณะงานนิเทศภายในสถานศึกยา หมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการ เหตุผลและข้อมูลที่ ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษาพบว่า มีความต้องการนิเทศในด้านใดบ้าง แล้วนำมาจัดทำแผนและ โครงการต่อไป ในการวางแผนยังกำหนดวิธีการว่าจะทำอย่างไร โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานนิเทศเป็นการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ การประเมินเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ ให้ทำการประเมินผล

การนิเทศภายในเป็นงานที่ช่วยพัฒนาครูผู้สอนในด้าน วิชาการในด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในก็เนื่องมาจากผู้นิเทศมีจำนวนจำกัด เพื่อจะใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร บุคลากรภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาเองเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาการเรียนการสอนได้ดี รวมทั้งการสร้างความร่วมมือและแก้ไขปัญหาการทำงานร่วมกัน บุคลากรภายในสถานศึกษาที่จะสามารถนิเทศได้นอกจากผู้บริหารแล้ว ครูอาจารย์ผู้ที่มีประสบการณ์ความรู้ความชำนาญก็สามารถทำหน้าที่ผู้นิเทศได้ รวมทั้งเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาร่วม โครงการ เทคนิควิธีการนิเทศนั้นสามารถใช้ได้หลายรูปแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย จำนวนผู้เข้ารับการนิเทศ เวลาและทรัพยากรอื่นๆในการจัดทำการนิเทศนั้นควรจะได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ แล้วจึงนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศเพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน

จากการศึกษาแนวคิด การนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน ผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู การกระตุ้นให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2.8.2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการหนึ่งที่นำมาใช้ในหลายสาขา ในภาษาอังกฤษคือ Research and Development หรือ R&D ในหลายองค์กร หรือบริษัทจะตั้งหน่วยงานวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบการทำงานขององค์กร นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาไว้ดังนี้

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2538, หน้า 11) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาหมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ริเริ่มด้วยการวิจัยเพื่อให้ได้ทฤษฎีพื้นฐานสำหรับการพัฒนา เมื่อพัฒนาผลผลิตขึ้นมาแล้วนำไปทดลองใช้ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลองใช้เป็นแนวทางกำกับ จึงจะมั่นใจในผลทดลองใช้นั้น ดังนั้นการวิจัยจึงเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ

วิจารณ์ พานิช (2540, หน้า 63) กล่าวไว้ว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึงกระบวนการที่มีเป้าหมายที่ต้องการสร้างเทคโนโลยีหรือวิธีการ ไม่ใช่แค่สร้างความรู้หรือวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา แต่มุ่งค้นหาสิ่งที่ดีมีคุณภาพยิ่งขึ้น

วรรณี โสมประยูร (2546, หน้า 12) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การวิจัยที่นำองค์ความรู้จากผลการวิจัยประเภทต่างๆหรือ การนำสิ่งประดิษฐ์ ที่มีอยู่แล้วไปจัดกระทำต่อเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งในกระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนาที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นชุดโครงการวิจัย เพื่อต่อยอดของเดิมให้เพิ่มผลผลิตที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้

กล่าวโดยสรุป การวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่มีพัฒนาที่มีพื้นฐานจากการวิจัยมุ่งประโยชน์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

กาญจนา วัฒายุ (2548, หน้า 3) ได้กล่าวถึงงานวิจัยกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ตอนหนึ่งว่า การวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ ครูจะทราบถึงวิธีการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ จากผลการวิจัย การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างกระบวนการคิด การฝึกทักษะ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้และทักษะในการสร้างงานวิจัย และมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมให้ครูสามารถใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่มุ่งให้ผู้บริหารและครูผู้สอนทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.8.2.6 การประกันคุณภาพภายใน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วม

ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ กำหนดในมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก หลักการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 หมวด 6มาตรา 48 ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภาพในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพภายในจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองชุมชน ว่านักเรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และสุชาติ กิจพิทักษ์ (2545, หน้า 11) ได้อธิบายหลักการและขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในไว้ดังนี้ คือหลักการสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมี 3 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคคลเสียหน้าโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่กระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงานชุมชน

3. การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันปฏิบัติ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ เป็น ไปตามความต้องการของผู้ปกครองส่วนขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเตรียมการ ซึ่งมีความสำคัญ คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษาได้มี โอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินการประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปีต่อมาเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร ซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและการประเมินคุณภาพงานนั้น

2. ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน

2.1 การวางแผน จำต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางในการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่างๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ

2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานกันอย่างมีความสุขจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากรรายกลุ่มรายหมวด และให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลข้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลแปลข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผล และนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

3. ขั้นการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงานเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (องค์การมหาชน) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุป การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดโดยที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการประกันคุณภาพภายใน

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.3.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

คำว่าการมีส่วนร่วม (Participation) โดยทั่วไปจะมีความหมายที่หลากหลายสำหรับความหมายที่พูดถึงในด้านการพัฒนาหรือการจัดการศึกษาจะหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่นผู้ปกครองนักเรียนบุคลากรในสถานศึกษาประชาชนคณะกรรมการสถานศึกษาบุคคลทั่วไปองค์กรของรัฐองค์กรเอกชนและสถาบันทางสังคมต่างๆการมีส่วนร่วมอาจมีหลายระดับหรือหลายลักษณะตั้งแต่การมีส่วนร่วมระดับองค์กรไปจนถึงระดับบุคคลโดยที่การมีส่วนร่วมนี้ได้มีนักวิชาการสาขาต่างๆ ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือกันในการพัฒนาปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ

ลลิตา ปวะบุตร (2555, หน้า 8) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจการต่าง ๆ สนับสนุนตัดสินใจ กำหนดการวางแผนอย่างมีระบบ กำหนดนโยบาย มีการติดตามผลและประเมินผลร่วมกันนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 228) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การ ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์การและหน่วยงานที่ดีที่

สุดโชติ บดีรัฐ (2558, หน้า 34) ได้ให้ความหมายของ การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในองค์การ

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2560, หน้า 174) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารโดยให้บุคคล ในองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ การตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญ ในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงานมีความสำคัญของการ บริหารงานแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวังและกระบวนการการ ตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้เป็นหลักการของ การบริหารงานที่ผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้ ลดช่องว่างของระบบการ สื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้ง

Arnstein (1969, p. 219) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้นผู้เข้าไปร่วมจะต้องมีอำนาจและการควบคุมอย่างแท้จริง ในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บังเกิดผลขึ้นมามิใช่เพียงแต่เข้าไปมีส่วนร่วมเฉยๆ

Douglah (1970, p. 90) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (participation)ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้างและใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้ในการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในความหมายของการเข้าร่วมกับสถาบันทางการเมืองของชุมชน เช่นการออกเสียงเลือกตั้ง นักสังคมวิทยาใช้ในความหมายของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนกลุ่มอื่นๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

Reeder (1973, p. 72) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเข้าไปร่วมพบปะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและของกลุ่มด้วย

Cohen and Uphoff (1977, p. 6) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบทว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนเกี่ยวข้องประชาชน 4 ประการได้แก่ การมีส่วนในกระบวนการตัดสินใจว่า จะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร มีส่วนในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา และมีส่วนในการประเมินโครงการ

United Nation (1981, p. 5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การสร้างโอกาสให้สมาชิก ทุกคนของชุมชน และสมาชิกในสังคมที่กว้างกว่าสามารถเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมทั้งมีส่วนได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

White (1982, p. 11) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติด้วยกัน มิติที่หนึ่ง คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรควรทำ และทำอย่างไร มิติที่สองมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานและยังมีอีกมิติหนึ่งที่น่าจะพิจารณาเป็นมิติที่สี่ คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ กระบวนการที่การส่งเสริมให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบการวางแผน ปฏิบัติงาน ร่วมมือติดตามประเมินผล ร่วมมือปรับปรุงแก้ไขพัฒนาร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.2 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

กรมสามัญศึกษา (2543, หน้า 6) ได้สรุปขั้นตอนของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมวางแผน

3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ

4. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล

5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จินตวีร์ เกษมศุข (2554, หน้า 4) เสนอลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการซึ่งได้สรุปถึงขั้นตอนของการมีส่วน ร่วมได้ 4 ขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. มีส่วนร่วมในการวางนโยบาย หรือแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา

3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย

4. มีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการทำงาน

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554, หน้า 282) ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้นประการแรกสุด คือ การกำหนดความต้องการ และ จัดลำดับความสำคัญแบ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการปฏิบัติตามที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (implementation) ในส่วนนี้ได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจัดทำประโยชน์ได้โดยวิธีใดเช่นการช่วยเหลือด้านทรัพยากรและการประสานงาน เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefits) นอกจากจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น (views) ความชอบ (preferences) และความคาดหวัง (expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ

Cohen and Uphoff (1980, pp. 7-10) กล่าวว่า ขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการแรกที่จะต้องกระทำก็คือการกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นจะได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายและ

ประโยชน์ในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง(Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ รับผิดชอบ วางแผนปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผล เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามแผนที่วางไว้ร่วมกัน และให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3.3 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

รูปแบบในการบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือที่นักวิชาการบางท่านเรียกว่าแบบแผนการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ หมายถึง วิธีการในการบริหารที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกันออกไป ซึ่งรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้หลายท่านหลายแนวทาง ได้แก่

จินตวีร์ เกษมศุข (2554, หน้า 3) เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (public information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการ แจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทั้งนี้ การได้รับ แจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (public consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือ ระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและ ตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการและกิจกรรมมากขึ้น

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (public meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่ เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวที สาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้น ซึ่งมีหลาย รูปแบบ ได้แก่

3.1 การประชุมในระดับชุมชน (community meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วม เพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึง ลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (technical hearing) สำหรับโครงการที่มีข้อ โต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบายและให้ความเห็น ต่อโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3 การประชาพิจารณ์ (public hearing) เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผย ไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

4. การร่วมในการตัดสินใจ (decision making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

Joseph Putti (1981, pp. 162-167) ได้เสนอวิธีการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 7 วิธี คือ

1. การวางแผนแบบสแกนลอน (Scanlon Plan) เป็นวิธีการของ โจเซฟ สแกนลอน (Joseph Scanlon) ที่เขาใช้ในโรงงานเหล็กที่เขาทำอยู่ ซึ่งเขาใช้วิธีการให้พนักงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการลดต้นทุนการผลิต แล้วนาเอาส่วนที่ประหยัดได้มาแบ่งให้เป็นโบนัสแก่พนักงาน จึงนับว่า Scanlonใช้การบริหารแบบมีการมีส่วนร่วม โดยใช้ระบบค่าจ้างเป็นแรงจูงใจ

2. การจัดการตนเอง (jishuKanri) หรือมีชื่อย่อว่า เจเคกรุ๊ป (JK Group) เป็นกลุ่มกิจกรรมในโรงงานเหล็กในประเทศญี่ปุ่น กลุ่มผู้ปฏิบัติงานจะรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อคิดหาแนวทางในการสร้างสรรค์และคลี่คลายปัญหา ผู้นำกลุ่มจะหมุนเวียนกันไปเรื่อย ๆ สมาชิกของกลุ่มจะมาจากงานโครงการต่างๆ มาปรึกษาหารือให้คำแนะนากับผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การปรึกษาตามสายการบังคับบัญชา (Consultative Hierarchy) เป็นวิธีการที่ให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยผ่านเครือข่ายคณะกรรมการต่างๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ในบริษัทการแบ่งกลุ่มคณะกรรมการนั้นแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1 กลุ่มผู้แทน (The representative Committees)

3.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน (The Work Council)

3.3 คณะกรรมการบริหาร (Executive Committees)

4. ทีกรุ๊ป (T-Group Training or sensitivity) เป็นการอบรมที่พยายามทำให้บุคคลตระหนักถึงตัวเขาเองและผลกระทบของตัวเขาที่มีต่อบุคคลอื่น กล่าวคือ ให้มีความไวต่อการรับรู้ถึงความรู้สึกของตัวเองไวต่อการรับรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการอบรมนี้จะช่วยส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม

5. คิวซีซี (QCC) ย่อมาจาก Quality Control Circle เป็นเรื่องของการให้พนักงานมีส่วนร่วมในการบ่งชี้และแก้ไขปัญหา สนับสนุนให้พนักงานทุกคนค้นหาปัญหา หาวิธีแก้ไขปัญหาและนาวิธีแก้ไขปัญหานั้นไปดำเนินการ โดยพนักงานริเริ่มตัดสินใจดำเนินการมากกว่าเพียงคอยตอบสนองต่อ ข้อเสนอของฝ่ายบริหาร

6. การบริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับต่างๆ ในองค์กร (Multiple Management)ริเริ่มโดย ชาร์เลส แมคคอร์มิค (Charles McCormick) ซึ่งเห็นความสำคัญของแต่ละคนที่มีผลกระทบต่อการทำงาน การจัดการของเขาจึงเปิดโอกาสให้บุคคลที่หลากหลาย เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และกระตุ้นความสำนึกให้มีส่วนร่วมในการบริหาร

7. Matrix or Collegial Approach and Team Building การบริหารแบบ Matrix หรือบางครั้งเรียกว่า การบริหารแบบโครงการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบนี้ จะกำหนดโครงการเฉพาะงานขึ้นมาให้ผู้อำนวยการประสำนงานกับพนักงานจากส่วนต่างๆ เพื่อทำงานให้บรรลุ

วัตถุประสงค์การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานโดยวิธีการแบบนี้เป็นการปฏิบัติงานนอกเหนือจากงานประจำควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานโครงการ

Davis and Newstrom (1989, pp. 243-248) ยังได้เสนอรูปแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 7 รูปแบบ ดังนี้

1. การที่ผู้บริหารใช้วิธีการปรึกษาหารือกับบุคลากรเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นก่อนที่ผู้บริหารจะตัดสินใจ (Conductive Management : CM)

2. การที่ผู้บริหารให้อำนาจการตัดสินใจแก่บุคลากร (Democratic Management : DM)

3. การปรับสภาพการทางานในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยลูกจ้างและฝ่ายบริหาร (Quality Circle : QC)

4. การกระตุ้นบุคลากรแต่ละคนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานซึ่งจะเน้นการแก้ไขปัญหาไปที่บุคลากรแต่ละคนมากกว่าการแก้ไขปัญหากลุ่มโดยรวม (Suggestion Programs : SP)

5. การใช้กลไกของกลุ่มเพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับกลางในการบริหารองค์การระดับสูง (Middle Management Committee : MMC)

6. การกำหนดของรัฐบาลให้คนงานมีส่วนร่วมได้หลายระดับในองค์การเป็นการให้มีส่วนร่วมในการบริหารผ่านกลไกทางสถาบัน (Industrial Democracy : ID)

7. การมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ เพื่อกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมอย่างสูงในกระบวนการตัดสินใจ (Employer Ownership Plans : EOP)

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากร หรือคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบเพื่อให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.4 ลักษณะและระดับของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้แนวคิดลักษณะของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ดังนี้

อาร์นสไตน์ (1969, pp. 216-224) ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วมโดยสรุปเป็นขั้นบันได 8 ขั้น และใน 8 ขั้น จัดได้เป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดฉาก (Manipulation) เป็นการเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมหนึ่งๆ โดยมิได้มุ่งหวังจะเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหาร แต่แฝงพฤติกรรมไว้เพียงเพื่อต้องการแสดงออกหรืออวดตนเองให้คนอื่นสนใจหรือรู้จักเท่านั้น คล้ายกับการจัดฉากแสดง บางท่านเรียกว่าขั้นหุ่นเชิด

ขั้นที่ 2 ขั้นบำบัดรักษา (Therapy) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมีความมุ่งหวังที่จะให้ทุกคนเชื่อฟังและปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการ คล้ายกับหมอรักษาคนไข้ เมื่อวินิจฉัยโรคแล้วก็สั่งยาให้รับประทานและให้พักผ่อน คนไข้จะต้องปฏิบัติตามอย่างเดียว

2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีหรือร่วมเพียงบางส่วน ได้แก่

ขั้นที่ 3 ขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเพียงเล็กน้อย คล้ายกับเมื่อมีการประชุม ประธานในที่ประชุมจะเป็นผู้พูดเพื่อชี้แจงนโยบาย วิธีการดำเนินงาน เป้าหมายฯลฯ เป็นส่วนใหญ่เพียงผู้เดียว แต่จะเปิดโอกาสให้ที่

ประชุมซักถามข้อสงสัยในตอนท้ายแล้วก็ปิดประชุม ซึ่งจะเป็นลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ที่มีหน้าที่คอยชี้แจงตอบคำถามของผู้มาติดต่องานเท่านั้น ไม่มีการเสวนากันไปมากกว่านี้

ขั้นที่ 4 ขั้นให้คำปรึกษา (Consultation) การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เหมือนกับการนิเทศงานของผู้บริหารหรือหัวหน้างาน เมื่อผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นอะไร ผู้บริหารจะรับฟังแต่จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากกว่าขั้นแจ้งข่าวสาร

ขั้นที่ 5 ขั้นปลอบใจ (Placation) เป็นลักษณะที่ผู้นำทำทีว่าเห็นด้วย มีท่าทีคล้อยตามมีความเห็นใจ กระตือรือร้นที่จะทำตามข้อเสนอของผู้ตาม หรือคล้ายกับการปลอบและให้กาลังใจผู้มีปัญหา แต่ในส่วนลึกมิได้เห็นด้วยกับข้อเสนอนั้นๆ เลย ซึ่งอาจเป็นเพราะข้อเสนอแนะนั้นไม่ตรงกับแนวความคิดของผู้บริหารก็ได้

3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงคือมีอำนาจและบทบาทมาก

ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วน (Partnership) เป็นการมีส่วนร่วมที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ ซึ่งคล้ายกับการดำเนินกิจกรรมของห้างหุ้นส่วน

ขั้นที่ 7 ขั้นมอบอำนาจ (Delegated Power) เป็นการที่ผู้มีอำานาจมอบอำานาจหน้าที่ให้ผู้ตามปฏิบัติงานแทน การมอบอำนาจเช่นนี้ ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจหน้าที่เท่ากับผู้มีอำนาจทุกประการ และมีอิสระในการแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้รับมอบอำนาจเป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหาร นับว่าเป็นการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมการบริหารมากขึ้น

ขั้นที่ 8 ขั้นควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) เป็นลักษณะที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกระบวนการบริหารอย่างแท้จริง มีอำนาจและบทบาทหน้าที่ในองค์กรมากที่สุด บางท่านเรียกขั้นนี้ว่าขั้นอำนาจและควบคุม (Power and control)

Cohen and Uphoff (1977, pp. 219-220) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นของกิจกรรมและต้องตัดสินใจในการปฏิบัติงาน

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ซึ่งเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโดยให้การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร ด้านการเข้าร่วมบริหารและการร่วมมือร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) เป็นการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดแสดงถึงการปรับปรุงการมีส่วนร่วมต่อไปด้วยความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมจุดสำคัญในการพัฒนาด้านต่างๆนั้นจะเกิดความสมบูรณ์ได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความสำคัญและประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพองค์กร การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจ ความสมัครใจ สามารถตัดสินใจได้เอง มีการร่วมคิด ร่วมทำ โดยการมีส่วนร่วมจะช่วยลดความขัดแย้งเกิดความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น จึงจะทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน

2.3.5 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้แนวคิดประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550, หน้า 17) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสามัคคีรวมพลังของบุคคลในองค์กร
2. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด
3. ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเฉื่อยชาในการปฏิบัติงานและการย้ายงาน
4. ช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำ
5. ช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน และให้สุขภาพจิตของคนในองค์กรดีขึ้น
6. ช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร
7. สร้างสรรค์หลักการประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร
8. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงานใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและทะนุถนอม
9. ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่าเข้าเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร
10. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ในการควบคุมงานให้ลดน้อยลงและทำให้ผลของงานดีขึ้น

ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2554, หน้า 124) ได้กล่าวประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการวางแผนการเปลี่ยนแปลง บุคคลจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
2. ช่วยให้การวางแผน และการตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพมากขึ้น
3. ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดความผูกพันงานต่อองค์การ
4. ช่วยให้เกิดการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ
5. ผู้ร่วมงานเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากซึ่งกันและกัน
6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ มีความราบรื่นมากขึ้น

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 228) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหามีความหลากหลายเป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความรอบรู้และประสบการณ์
2. ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียหายแก่องค์การได้

3. เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใดๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้

4. ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5. การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ประสาร พรหมณา (2559, หน้า 32) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการดังนี้

1. ก่อให้เกิดการระดมความคิด ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งดีกว่าการคิดและตัดสินใจเพียงคนเดียว

2. ลดการต่อต้านและก่อให้เกิดการยอมรับมากขึ้น

3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดี สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. ทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพและทำให้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

Anthony (1978, pp. 27-29) สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ก่อให้เกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยปกติแล้วบุคคลย่อมมีธรรมชาติที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงทำให้ต้องปรับตัวจากสภาพที่เคยชิน แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนั้น เมื่อหน่วยงานมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง บุคลากรในหน่วยงานก็สามารถรับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดีกว่าหน่วยงานที่ไม่ได้บริหารงานในลักษณะนี้

2. ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน และผู้บริหารกับสหภาพแรงงานราบรื่นขึ้นเนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้กลุ่มต่างๆ กล้าเปิดเผยความไม่พอใจต่างๆ ออกมา ทำให้ลดความสูญเสียต่างๆ อันเนื่องมาจากการขาดงาน การนัดหยุดงานหรือการทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ

3. ทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อหน่วยงามากขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของหน่วยงานทำให้พนักงานเกิดความนับถือตนเองและรู้ว่าตนเองมีคุณค่าต่อหน่วยงาน ผลงานต่างๆ ของหน่วยงานมาจากความร่วมมือของทุกคนในหน่วยงานส่งผลให้เกิดความรักความผูกพันต่อหน่วยงาน

4. ทำให้มีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น เมื่อพนักงานได้มีส่วนร่วมตัดสินใจกับฝ่ายบริหารพนักงานจะเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของฝ่ายบริหารได้ดีขึ้น และการบริหารลักษณะนี้ก็ช่วยให้ต่างฝ่ายต่างมีความเคารพซึ่งกันและกัน ดังนั้นเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น ต่างฝ่ายก็จะมีความรู้สึกไว้วางใจกันมากขึ้น การแก้ปัญหาก็สามารถดำเนินไปอย่างตรงไปตรงมา

5. ทำให้การบริหารพนักงานง่ายขึ้น เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีความผูกพันต่อหน่วยงานและมีความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น ส่งผลให้สามารถลดจำนวนฝ่ายบริหารลงได้ เนื่องจากไม่ต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดและ

การได้มีส่วนร่วมก็ช่วยให้เขามีความรับผิดชอบมากขึ้น รวมทั้งช่วยให้ยอมรับในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารได้มากขึ้น

6. ทำให้การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากมีหลายคนมาช่วยกันคิดในเรื่องเดียวกันทำให้คิดได้รอบคอบยิ่งขึ้น ดังคำว่า “สองหัวดีกว่าหัวเดียว”และการที่มีฝ่ายพนักงานมาช่วยตัดสินใจทำให้ฝ่ายบริหารได้ข้อมูลในการตัดสินใจมากขึ้น

7. ทำให้การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น โดยปกติในหน่วยงานทั่วไปมักสื่อสารจากบนลงล่างมากกว่าจากล่างขึ้นบน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นช่องทางให้เกิดการสื่อสารจากล่างขึ้นบนได้ดีขึ้น

8. ทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานเข้าใจเป้าหมายได้ตรงกันและมีทิศทางการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน ทำให้ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานส่งผลให้ทีมงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น

Davis (1981, p. 160) สรุปประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ 14 ประการ คือ

1. เพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
2. คุณภาพของงานดีขึ้น
3. ได้รับความคิดเห็นมากขึ้น
4. มีแรงจูงใจมากขึ้น
5. มีความรู้สึกยอมรับซึ่งกันและกัน
6. ทำให้นับถือตนเองมากขึ้น
7. มีความพึงพอใจต่องานสูงขึ้น
8. มีความร่วมมือกันมากขึ้น
9. ลดความเครียดลงได้
10. มีความผูกพันต่อเป้าหมายของงานสูงขึ้น
11. ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น
12. ลดอัตราการเปลี่ยนงาน
13. ลดการขาดงาน
14. มีการสื่อสารกันดีขึ้น

Swansburg (1996, p. 399) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. พนักงานมีความไว้วางใจกันสูงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน
2. ลงตำแหน่งของพนักงานที่มีตำแหน่งเท่ากัน ลดอัตราของพนักงานระดับบริหารลง
3. เพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานโดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้น
5. นิเทศงานด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้วินิจฉัยและแก้ปัญหาให้ผู้ปฏิบัติงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการพัฒนาอาชีพ
6. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น
7. เข้าใจกฎระเบียบได้ชัดเจนขึ้น

8. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้ผลงานเพิ่มขึ้น

9. ทำให้เกิดทีมงานที่มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีแรงจูงใจและมีความสามารถในการตัดสินใจและทำให้เข้าใจองค์การได้ดียิ่งขึ้น

10. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารในองค์การ

11. ลดการขาดงาน

12. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงานเพิ่มการเรียนรู้ในงานให้มากขึ้น

13. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน

14. ได้รับความคิดใหม่ๆ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

15. แสดงให้เห็นถึงผู้นำที่มีความสามารถได้อย่างชัดเจน

16. ช่วยให้คนงานเข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาชีพได้อย่างชัดเจน

17. ลดการหมุนเวียนเปลี่ยนงานและสร้างความมั่นคงในงาน

18. เพิ่มความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การจากการที่มีทัศนคติต่อองค์การในทางที่ดี

19. การทำงานนอกเวลาลดลง

20. ต้นทุนในการบริหารลดลง

21. เป็นการส่งเสริมทักษะและช่วยให้คนงานได้ค้นพบความสามารถพิเศษของตนเองซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ

22. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน

23. เกิดการยอมรับที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยทำให้เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ขององค์การ การปรับตัวและการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือการส่งเสริมให้บุคคลหรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เริ่มตั้งแต่การสร้างความตระหนักร่วมกัน การร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมมือติดตามประเมินผล ร่วมมือปรับปรุงแก้ไขพัฒนาร่วมกัน ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบ โดยการสร้างจิตสานึกให้ทุกๆคนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ส่งผลให้การบริหารงานมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากมีหลายฝ่ายมาช่วยกันคิดในเรื่องเดียวกันทำให้คิดได้รอบคอบยิ่งขึ้น

2.4 หลักบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.4.1 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

ความหมายของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

การบริหารงานวิชาการ เป็นหลักของการบริหารการศึกษา เพราะเป็นส่วนงานที่ดำเนินการกับผลผลิตทางการศึกษาคือผู้เรียน ถือเป็นงานสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารให้เปิดประสิทธิภาพ เป็นตัวชี้วัด ความสามารถของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ภิญโญ สาธร (2526, หน้า 324) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุง พัฒนาการสอน นักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

กมล ภู่ประเสริฐ (2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

วิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกประเภทที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

นิเรก หอมรส (2548, หน้า 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารจัดการและการอำนวยการทางวิชาการในสถานศึกษาตามสภาพที่เป็นอยู่จริง

หวน พินธุพันธ์ (2549, หน้า 4) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน เช่น ต้องมีการควบคุม ดูแลการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดแบบเรียน การจัดคู่มือครู เผยแพร่งานวิชาการ การวิจัยค้นคว้าตลอดถึงการนิเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จักรกฤช วิชา (2548, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประภาศิริ คูนาคำ (2558, หน้า 7) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการดำเนินการที่เกิดจากการร่วมมือระหว่างผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการและครูผู้สอน มีส่วนร่วมในการดำเนินการในการปฏิบัติงานได้ทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการปรึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการและครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ เพื่อค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาภายในโรงเรียน ตลอดจนกำหนดความต้องการ และการลำดับความต้องการของโรงเรียน

2. มีส่วนร่วมวางแผน เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดกลยุทธ์ และเป้าหมายการดำเนินงาน

3. มีส่วนร่วมตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการทำกิจกรรม ดำเนินงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4. มีส่วนร่วมปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ร่วมกัน

5. มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการและครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบวิเคราะห์ สังเคราะห์ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

6. การมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา

แนวคิดของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมได้มีผู้ที่พูดถึงไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2543, หน้า 15-18) กล่าวถึงแนวคิดของ Caldwell และ Spinks ถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน การกำหนดนโยบาย การวางแผน การงบประมาณ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลในเชิงบูรณาการที่แตกต่างจากกระบวนการที่ใช้แต่เดิม ซึ่งมักไม่เป็นระบบ แขกส่วน ก่อให้เกิดความสับสนและไม่มีประสิทธิผล

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากคณะครูนักเรียนและ ชุมชนที่เหมาะสม มีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน

3. เน้นหน้าที่หลักของโรงเรียน คือการเรียนการสอน การบริหารแผนงานที่สอดคล้องกับรูปแบบปกติของแผนงานในโรงเรียน

สุวรรณ เรือนอินทร์ (2544) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการให้บุคคลอื่นมีส่วนร่วมในการบริหารการมีส่วนร่วมในการบริหารนั้นเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารกล่าวโดยสรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นคำจำกัดความมีประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ การเข้ามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมและส่วนรับผิดชอบ การบริหารโดยการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่สำคัญเกี่ยวกับตัดสินใจ

1. เป็นกระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ

2. เป็นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

3. ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหาร

4. การบริหารโดยการมีส่วนร่วมตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด การแบ่งอำนาจหน้าที่ผู้บริหาร แบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

5. ต้องการให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจขององค์การ มิใช่เพียงแต่ห่วงใยหรือสัมผัสปัญหา

ส่วนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 30) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมว่า การจัดการศึกษาในท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จและมีคุณภาพมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการในการส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ ในชุมชน คือ

1. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีบทบาทร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาของรัฐ ทั้งผู้ปกครอง นักเรียน และตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนชุมชน ตัวแทนภาคธุรกิจการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดถึงความรู้สึกถึงความรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของในการจัดการศึกษามากขึ้น

2. มีการสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เข้าถึงผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และผู้ปกครองมีการประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดกับฝ่ายต่างๆ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ไขมีปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

3. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน และมีส่วนในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตลอดถึงการปรับปรุงพัฒนา

4. จัดให้มีศูนย์เครือข่ายหลากหลายรูปแบบ ทั้งเครือข่ายทางวิชาการ เครือข่ายในการระดมชุมชน เครือข่ายในความร่วมมือการใช้ทรัพยากรและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการแบ่งปันช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้การ ใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

จากแนวคิดและทฤษฎีของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผล และมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนางานตามแผนที่วางไว้ร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย ของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5.1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 417 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอวาปีปทุม อำเภอนาดูน อำเภอยางสีสุราช อำเภอนาเชือก และอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

2.5.2 ข้อมูลโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 221 โรงเรียน (ข้อมูลโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2) โดยแยกจำนวนโรงเรียนตามอำเภอ ได้ดังนี้

1. อำเภอวาปีปทุม 71 โรงเรียน
2. อำเภอนาดูน 29 โรงเรียน
3. อำเภอยางสีสุราช 23 โรงเรียน
4. อำเภอนาเชือก 43 โรงเรียน
5. อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย 55 โรงเรียน

2.5.3 จำนวนบุคลากร

บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,986 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 201 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 8 คน ครู 1,363 คน พนักงานราชการ 79 คน ลูกจ้างประจำ 45 คน ลูกจ้างชั่วคราว(ครู) 90 คน ลูกจ้างชั่วคราว (นักการภารโรง) 200 คน และพี่เลี้ยงเด็กพิการ 76 คน (ข้อมูลครูและบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565)

2.5.4 วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นองค์กรบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่มาตรฐานสากล บนวิถีพอเพียงที่ยั่งยืน

2.5.5 พันธกิจ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

3) พัฒนาระบบบริหารตามแนวทางของศาสตร์พระราชา โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อคุณภาพการศึกษา และบูรณาการการจัดการศึกษา

2.5.6 เป้าประสงค์

1) นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและมีคุณภาพ

2) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค

3) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีสมรรถนะตรงตามสายงานและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เน้นการทำงานตามแนวทางศาสตร์พระราชา และทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการ บริหารจัดการ บริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา

6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 บริหารอย่างมีประสิทธิภาพและมีรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

7) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และสถานศึกษา มีสื่อเทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.7 ภารกิจ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจ บทบาทและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2565) มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาชั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9) ประสานส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

10) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน

11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มิได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

2.5.8 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1

กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีทั้งหมด 19 โรงเรียน ดังนี้

ที่	ชื่อโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1	ประชากร		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม
1	โรงเรียนชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา	1	15	16
2	โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม	1	14	15
3	โรงเรียนบ้านกระยอมหนองเดิ่น	1	4	5
4	โรงเรียนบ้านโคกแปะ	1	2	3
5	โรงเรียนบ้านโคกสีทองหลาง	1	14	15
6	โรงเรียนบ้านโคกใหญ่	0	2	2
7	โรงเรียนบ้านจอกขวาง	1	4	5
8	โรงเรียนบ้านนาเลา	1	14	15
9	โรงเรียนบ้านโนนเขวาหนองแสง	1	3	4
10	โรงเรียนบ้านโนนท่อน	1	3	4
11	โรงเรียนบ้านโสกยาง	1	2	3

ที่	ชื่อโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1	ประชากร		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม
12	โรงเรียนบ้านหนองคูไชยหนองขาม	1	4	5
13	โรงเรียนบ้านหนองคูม่วง	1	3	4
14	โรงเรียนบ้านหนองตาไก้เผือกใต้วิทยา	0	2	2
15	โรงเรียนบ้านหนองไฮ	1	14	15
16	โรงเรียนบ้านหัวงัว	0	2	2
17	โรงเรียนเมืองวาปีปทุม	5	70	75
18	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 17	1	6	7
19	โรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม	3	37	40
	รวม	**22**	**215**	**237**

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

วรวิทย์ บุญญาธิพิทักษ์, จิราภรณ์ ผันสว่าง, พระครูชัยรัตนากร (2564, หน้า 116) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล และมีสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล 2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ 3. ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการศึกษาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัย โดยร่วมกันประชุมระดมความคิดด้วยความเสมอภาคเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ร่วมกันจัดหางบประมาณ ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล และส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ 3) ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีส่วน

ร่วมในการส่งเสริมและยกย่องนักเรียนที่มีพัฒนาการด้านการเรียนที่ดี ร่วมถึงเป็นผู้สื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน และมีส่วนร่วมออกแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และ 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการชื่นชมและเผยแพร่ผลงานที่ดีของครูและนักเรียนต่อชุมชน รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายและการวางตัวเป็นกลางในการนิเทศการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะด้วยความจริงใจ และช่วยประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ

ประภาศิริ คูนาคำ (2558, หน้า 223) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

คงคา วงค์อามาตย์(2559, หน้า 186) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่า มี 11 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน (4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (6) ด้านการนิเทศการศึกษา (7) ด้านการแนะแนวการศึกษา (8) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (9) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น (10) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และ (11) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 9 ด้าน ส่วนด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายผู้บริหารและคณะครูต้องมีการทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่องและมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาอยู่เสมอ จัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ มีการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอโดยใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ และมีแผนงานการดำเนินโครงการต่างๆ ของสถานศึกษาที่เน้นการให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนและผู้ปกครอง

อัตพร อุระงาม (2560, หน้า 187) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1)ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำนักเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีองค์ประกอบจำนวน 7 ด้านซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรศึกษาจำนวน 4 ตัวชี้วัด 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จำนวน 4 ตัวชี้วัด 3) ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวน 2 ตัวชี้วัด 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำนวน3 ตัวชี้วัด 5) ด้านการนิเทศการศึกษาจำนวน 3 ตัวชี้วัด 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา จำนวน 3 ตัวชี้วัดและ 7) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำนวน 3 ตัวชี้วัด 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการมีสภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำนักเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) 3 อันดับแรกได้แก่ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับซึ่งมีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาดังนี้ควรนำผลการนิเทศไปใช้วางแผนการทำงานหรือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเสนอแนะสร้างปฏิทินการทำงานควรจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้ชัดเจนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้กับนักเรียนการพัฒนาระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการทำวิจัยสำหรับครูผู้สอนโดยการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยผู้บริหารควรกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาการติดตามงานครูควรพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการอบรมสัมมนาพัฒนาโดยใช้สื่อเอกสารวีดีทัศน์เป็นต้นผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

ธัญดา ยงยศยิ่ง (2560, หน้า 193) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาคือด้านด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ ตามลำดับ ส่วนด้านการแนะแนวการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการแนะแนว 2) ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน 3) ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม ควรกำกับ ดูแลเกี่ยวกับงานวิชาการ

อย่างสม่ำเสมอ ดำเนินวางแผนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและ สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ควรเน้นให้ครูมีการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ สนับสนุนให้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกและภายในสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศ ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดมาตรฐานการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ มาตรฐานเขตพื้นที่ และความต้องการของชุมชนสนับสนุนให้มีการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนองค์กรต่าง ๆ สำรวจความต้องการสนับสนุนกับวิชาการ ของบุคคลครอบครัวองค์กร สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่นจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารควรพิจารณาเนื้อหา ภาษาที่ใช้ของหนังสือแบบเรียนมีความถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัย และควรส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรม การเรียนการสอน

ปาริชาต สุนทร (2560, หน้า 80) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และรองลงมาคือด้านการนิเทศภายในส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอบ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกบา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ พบว่า มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน 3) ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือกันของครูในแต่ละรายวิชาในการบูรณาการแนวทางการแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสร้างความเข้าใจกับตัวหลักสูตรให้ไปในแนวทางเดียวกันเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการบูรณาการผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและรับฟังความคิดเห็นจากครู

กนกรัตน์ ทำจะดี (2560, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) เปรียบเทียบการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัญชิสา แก้ววิเศษ (2560, หน้า 126) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีองค์ประกอบ 3 ด้าน และตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย (1) ด้านการวางแผน จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านการดำเนินการจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ (3) ด้านการประเมินและติดตามผลการทำงานของโรงเรียน จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ทั้งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีสภาพปัจจุบันทั้งโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้งโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3)แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นอันดับแรกคือ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการและด้านการประเมินและติดตามผลการทำงานของโรงเรียนตามลำดับแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ได้แก่ (1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาต้องให้ความรู้ด้านบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ มีการติดต่อประสานงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอเพื่อการเข้าร่วมประชุมวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาสถานศึกษาระยะสั้นและระยะยาวร่วมวางแผนในการระดมทุนและทรัพยากรทางการศึกษา ร่วมวางแผนงานในการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา (2) ด้านการดำเนินการ เป็นแกนนำในการระดมทุน ดำเนินการประสานให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิทยากรเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ประสานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3) ด้านการประเมินและติดตามผลการทำงานของโรงเรียน ติดตามการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีผลการประเมินแนวทางบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิวพร ละหารเพชร (2562, หน้า 102) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวม

และรายด้านมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ครูที่มีเพศและวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน 3) ผลการศึกษาแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่การพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย นำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม จากผลการวิจัยสถานศึกษาควรจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมปรับปรุงระบบสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนส่งเสริมให้ครูมีการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

อมรภัค ปิ่นกาลัง (2562, หน้า 132) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามผลจากการวิจัยครั้งนี้สรุปผลเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงานการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการไว้วางใจกันตามลำดับ 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่ง ครูหรือพี่เลี้ยงเด็กพิการ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามควรได้รับการส่งเสริมทั้ง 4 ด้าน คือ (1) การไว้วางใจกัน (2) ความยึดมั่นผูกพัน (3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

ธีรกุล พงษ์จงมิตร (2563, หน้า 156) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่า มีทั้งหมด 6 ด้าน 30 แนวทาง ได้แก่ การสร้างองค์กรประชาชน มี 5 แนวทาง การสร้างเครือข่ายในการติดต่อสื่อสารกัน มี 5 แนวทาง การจัดฝึกอบรมให้องค์กรประชาชน มี 5 แนวทาง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน มี 5 แนวทาง การกำหนดกรอบ

กิจกรรม มี 5 แนวทางและการติดตามประเมินผล มี 5 แนวทางและการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564, หน้า 235) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสำคัญจำเป็นและความต้องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นความแตกต่างรายบุคคล สถานศึกษามีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ มีการติดตามเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ครูทุกคนต้องผลิต และใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารกำหนดให้ครูเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และสถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Wells (1978, p. 22) ได้ศึกษาเรื่องความรับผิดชอบที่สำคัญของครูใหญ่สถานศึกษาประถมศึกษา รัฐโคโรราโด สหรัฐอเมริกา พบว่า ครูใหญ่เห็นว่าในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ครูใหญ่ควรใช้เวลาให้มาก เพราะถือว่าเป็นงานสำคัญที่สูงสุดของผู้บริหารสถานศึกษา

Desautel (1978, p. 21) ได้ศึกษาการรับรู้บทบาทในการบริหารสถานศึกษาในรัฐดาโกตาเหนือสหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า ตนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนการสอน และยังมีความเห็นต่อไปว่า ตนจะปฏิบัติหน้าที่นี้ให้ได้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ และถือว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษา

Agthe (1980, p. 12) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า งานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญการนิเทศการศึกษามากยิ่งขึ้น และมีความคิดเห็นว่า โครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานเป็นคณะมากขึ้น

Minudin (1987, p.21) ได้ทำการวิจัยบทบาททางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในรัฐซาบาร์ มาเลเซีย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นหลักในการประเมินผลโครงการของสถานศึกษา

สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษา และประสบการณ์เพิ่มขึ้น กำหนดวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่นๆ ทั้งหมดของสถานศึกษา สอนในระดับชั้น รู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

Rogars (1992, p. 68) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า บทบาทที่สำคัญๆ ของผู้บริหาร ได้แก่ การบริหารงานวิชาการเป็นผู้นาด้านการชี้แนะการสอน การบริหารงานบุคคลเป็นผู้บริหารจัดการและการบริหารงานสถานศึกษากับชุมชนเป็นผู้สร้างมนุษย์สัมพันธ์

Williams (1999, p. 27) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานในหน้าที่ของครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ครูใหญ่ส่วนมากใช้เวลาในการประเมินผลการสอนและการปรับปรุงการสอนน้อยเกินไป ครูใหญ่ส่วนมากมักจะให้หัวหน้าสายวิชา และเชื่อตามรายงานที่หัวหน้าสายวิชาเสนอมา การเยี่ยมห้องเรียนของครูใหญ่มีจำกัดและใช้เวลาน้อยส่วนมากจะแนะนำมากกว่าจะใช้วิธีการอบรมครู และนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน

Watamura (2000, Abstract) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน มีการอภิปรายสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยืนยันว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการวิจัยด้านสติปัญญาของผู้เรียน และสรุปว่านักเรียนสามารถเพิ่มพูนความคิดในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้นเมื่อใช้รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนที่ถูกสอนโดยครูเป็นผู้ชี้นำจะได้ความรู้ที่แยกเป็นส่วน ๆ นักเรียนไม่สามารถบูรณาการเป็นองค์ความรู้และรักษาความรู้นั้นได้จากการศึกษาเปรียบเทียบชั้นเรียนที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับชั้นเรียนที่สอนโดยครูเป็นผู้ชี้นำ พบว่านักเรียนมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ชั้นเรียนที่เรียนโดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ที่กว้างกว่า และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

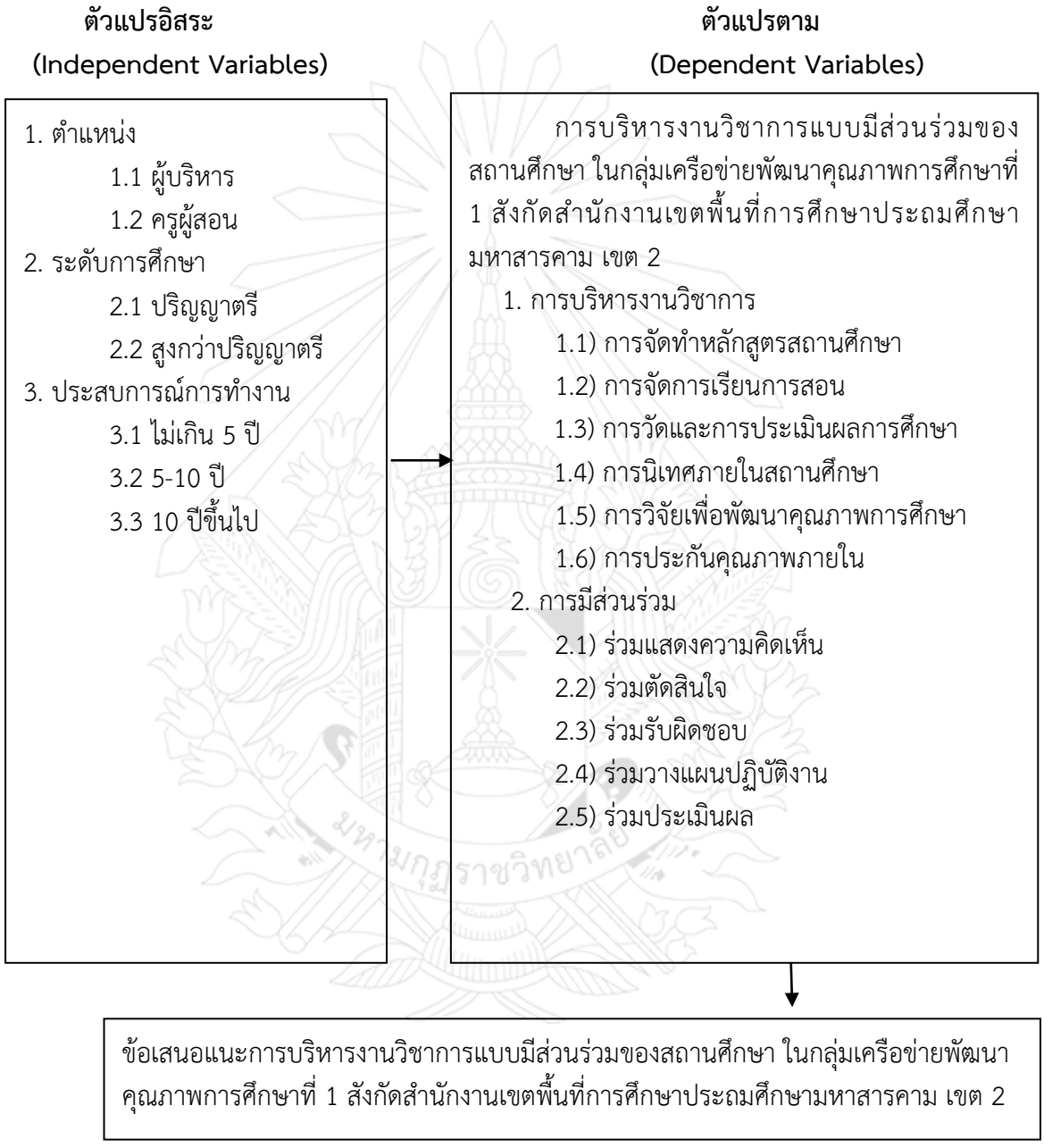
Piercy (2007, pp. 2950-A) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูปฏิบัติการในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐอิลินอยส์ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวิชาการที่ทดลองใช้ในโรงเรียน ในระหว่างปี 1988-1989 จากการศึกษาเปรียบเทียบครูที่ให้ความสำคัญในกิจกรรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียน ชุมชน และผู้ร่วมงานพบว่า ครูปฏิบัติการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตร นักเรียนและผู้ร่วมงานมีความคิดเห็นว่าตนเองประสบสำเร็จมากกว่าครูปฏิบัติการสอนที่ไม่ได้เน้นความสำคัญในด้านนี้

Mbatha (2009, pp. 165-A) ได้ศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและผลกระทบที่มีต่อผลการเรียนของเรียนโดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมที่สุ่มมาอย่างเจาะจง พบว่า มีความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกับการใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจนการสร้างเครือข่ายวิชาการระหว่างสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง และการอภิปรายกันเป็นประจำระหว่างผู้เรียนกับครูเกี่ยวกับความก้าวหน้าจะช่วยปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น ในการปรับปรุงการปฏิบัตินั้น จำเป็นต้องจัดการฝึกอบรมภายในสถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการตั้งเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปีและจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังกล่าวมาสรุปได้ว่า ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ทั้ง 4 งานคือ งานด้านวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไป โดยงานที่สำคัญที่สุด คือ การบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลัก ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางหรือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น แต่จากข้อสรุปจากรายงานต่างๆ พบว่าการดำเนินงานที่ผ่านบุคลากรยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาและปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามคุณภาพเท่าที่ควร และมีปัญหาในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา การไม่มีเวลา ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของบุคลากร ผลกระทบของการขาดการมีส่วนร่วมในระดับที่เหมาะสม ทำให้การจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่ไม่มีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็น บุคลากรมีผลต่อสถานศึกษากับสิ่งที่สถานศึกษาปฏิบัติมีความแตกต่างกัน บุคลากรไม่รู้สึกผูกพัน ไม่รู้สึกเป็นเจ้าของไม่มีแรงบันดาลใจ และไม่รู้สึกว่าต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การขอโอกาสในการระดมกำลังผู้ของบุคลากรที่จะนำมาใช้ดำเนินงานทางการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น และชุมชนก็ขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งของบุคลากรจำนวนมากที่มีความรู้ความสามารถ และใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ ที่ให้ผู้คนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการกระจายอำนาจการบริหารงาน มีอิสระในการดำเนินงาน และเป็นการทำงานแบบยืดหยุ่น ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษาในโอกาสต่อไป

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 237 คน (ข้อมูลครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 วันที่ 10 มิถุนายน 2566)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 148 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่มและสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
1	โรงเรียนชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา	1	15	16	1	8	9
2	โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม	1	14	15	1	8	9
3	โรงเรียนบ้านกระยอมหนองเดิ่น	1	4	5	1	2	3
4	โรงเรียนบ้านโคกแปะ	1	2	3	1	1	2
5	โรงเรียนบ้านโคกสีทองหลาง	1	14	15	1	6	7
6	โรงเรียนบ้านโคกใหญ่	0	2	2	0	2	2
7	โรงเรียนบ้านจอกขวาง	1	4	5	1	1	2
8	โรงเรียนบ้านนาเลา	1	14	15	1	8	9
9	โรงเรียนบ้านโนนเขวาหนองแสง	1	3	4	1	1	2
10	โรงเรียนบ้านโนนท่อน	1	3	4	1	1	2
11	โรงเรียนบ้านโสกยาง	1	2	3	1	1	2
12	โรงเรียนบ้านหนองคูไชยหนองขาม	1	4	5	1	2	3
13	โรงเรียนบ้านหนองคูม่วง	1	3	4	1	2	3
14	โรงเรียนบ้านหนองตาไก้เผือกใต้วิทยา	0	2	2	0	1	1
15	โรงเรียนบ้านหนองไฮ	1	14	15	1	7	8
16	โรงเรียนบ้านหัวงัว	0	2	2	0	1	1
17	โรงเรียนเมืองวาปีปทุม	5	70	75	5	50	55
18	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 17	1	6	7	1	4	5
19	โรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม	3	37	40	3	20	23
	รวม	**22**	**215**	**237**	**22**	**126**	**148**

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปฏิบัติของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักวิธีการของลิเคิร์ต (R.A. Likert) โดยการแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Opened from) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างตามกรอบที่จะได้ทำการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม และที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3.3.2 นำเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นไปขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับกรอบที่กำหนดไว้

3.3.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมตามแนวทางการสร้างเครื่องมือ พร้อมกับให้ตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าวเพื่อขอคำชี้แนะ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) พระครูชัยรัตนากร, ดร. ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 2) ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี ผู้เชี่ยวชาญด้านความถูกต้องของเครื่องมือ 3) นายฐกฤต ปิจจะโร ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถาม

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น วัดไม่ได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) คำนวณได้ ดังนี้

แทนค่าในสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00

3.3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไขให้ตรงตามวัตถุประสงค์และแนวคิดทฤษฎี ทั้งสำนวนการใช้ภาษาและคำชี้แจงแล้วนำมาทำความสอดคล้องและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะอีกครั้ง

3.3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

3.3.7 นำแบบสอบถามที่ทำการทดลองและปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย และขอคำแนะนำการจัดทำฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในโอกาสต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ประสานงานกับงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลทำการวิจัย

3.4.2 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมด้วยผู้ช่วยในการวิจัย

3.4.3 ทำการแจกเอกสารแบบสอบถาม โดยทำการชี้แจงรายระเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังโดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาอีกครั้ง

3.4.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมดเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ คัดแยกและจัดหมวดหมู่เพื่อนำไปวิเคราะห์ นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ

3.5.2 นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายเป็นรายด้านและรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) ดังต่อไปนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ t-test และ One-way ANOVA หรือ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method)

3.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

3.6.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of item Objective Congruence)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.6.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99)

สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left\{1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.6.2 สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.6.2.1 สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสองกลุ่ม ใช้ t-test (Independent Sample) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 136-137)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

df แทน ค่า Degrees of Freedom

3.6.2.2 สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสามกลุ่ม ใช้ F-test (One Way ANOVA) ถ้าพบความตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 142-143)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F

MS_b แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)

df แทน ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)

Sig แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant level)

* แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 148 คน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหาร	22	14.90
2. ครูผู้สอน	126	85.10
รวม	**148**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
1. ปริญญาตรี	93	62.80
2. สูงกว่าปริญญาตรี	55	37.20
รวม	**148**	**100.00**
ประสบการณ์การทำงาน		
1. ไม่เกิน 5 ปี	14	9.50
2. 5-10 ปี	61	41.20
3. 10 ปีขึ้นไป	73	49.30
รวม	**148**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 ครูผู้สอน จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 85.10 มีระดับปริญญาตรี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 62.80 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50, 5-10 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 41.20 10 ปีขึ้นไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.10	0.66	6	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.43	0.53	2	มาก
3. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา	4.38	0.62	3	มาก
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.29	0.58	5	มาก
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.31	0.55	4	มาก
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.55	0.50	1	มากที่สุด
รวม	**4.34**	**0.57**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X}$ =4.55, S.D.=0.50) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.53) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา ($\bar{X}$ =4.38, S.D.=0.62) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.55) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.29, S.D.=0.59) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.10, S.D.=0.66) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.00	0.58	6	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.01	0.73	5	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.43	0.66	1	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร	4.11	0.48	3	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.96	0.74	7	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ภายในสถานศึกษา	4.09	0.59	4	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.11	0.81	2	มาก
	รวม	**4.10**	**0.66**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.10, S.D.=0.66) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.66) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.11, S.D.=0.81) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ =3.96, S.D.=0.74)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อ	ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน	4.57	0.63	2	มากที่สุด
2	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน	4.46	0.50	3	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน	4.24	0.51	7	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการจัดตารางสอน	4.41	0.52	4	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน	4.31	0.46	6	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	4.64	0.52	1	มากที่สุด
7	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ	4.36	0.57	5	มาก
	รวม	**4.43**	**0.53**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.64, S.D.=0.52) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ =4.57, S.D.=0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน ($\bar{X}$ =4.24, S.D.=0.51)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ	ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในสถานศึกษา	4.33	0.64	6	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในวางแผนปฏิบัติงานด้านการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน	4.42	0.69	4	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน	4.49	0.53	1	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย	4.17	0.64	7	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.45	0.55	2	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุง	4.43	0.51	3	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบ นำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.39	0.76	5	มาก
	รวม	**4.38**	**0.62**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.38, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน ($\bar{X}$ =4.49, S.D.=0.53) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.45, S.D.=0.55) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย ($\bar{X}$ =4.17, S.D.=0.64)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.24	0.61	6	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน	4.33	0.47	3	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ	4.38	0.68	2	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู	4.43	0.55	1	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน	4.30	0.46	5	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	4.32	0.48	4	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.01	0.80	7	มาก
	รวม	**4.29**	**0.58**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.29, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.55) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ ($\bar{X}$ =4.38, S.D.=0.68) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}$ =4.01, S.D.=0.80)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย	3.99	0.70	7	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา	4.53	0.63	2	มากที่สุด
3	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.24	0.72	5	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.64	0.48	1	มากที่สุด
5	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานวิจัยในชั้นเรียน	4.28	0.45	3	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการหรือการจัดการเรียนการสอน	4.24	0.44	6	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	4.27	0.45	4	มาก
	รวม	**4.31**	**0.55**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.64, S.D.=0.48) รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.53, S.D.=0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย ($\bar{X}$ =3.99, S.D.=0.70)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพภายใน

ข้อ	ด้านการประกันคุณภาพภายใน	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา	4.44	0.65	5	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.81	0.39	1	มากที่สุด
3	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.34	0.47	7	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.36	0.48	6	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา	4.66	0.55	3	มากที่สุด
6	ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของสถานศึกษา	4.45	0.50	4	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.79	0.47	2	มากที่สุด
	รวม	**4.55**	**0.50**		**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.55, S.D.=0.50) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.81, S.D.=0.39) รองลงมาได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ =4.79, S.D.=0.47) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.47)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples)

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งและระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แตกต่างกัน โดยการทดสอบที (t – test แบบ Independent Samples) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.9-4.10

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.36	0.14	4.05	0.27	7.726	.000*
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.61	0.17	4.39	0.17	5.510	.000*
3. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา	4.39	0.21	4.38	0.29	.135	.893
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.23	0.16	4.30	0.28	-1.664	.102
5.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.31	0.19	4.31	0.20	-.146	.885
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.18	4.53	0.21	3.591	.000*
รวม	**4.43**	**0.09**	**4.33**	**0.10**	**4.757**	**.000***

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา, ด้านการจัดการเรียนการสอน, ด้านการประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.07	0.27	4.14	0.28	-1.467	.145
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.40	0.18	4.48	0.18	-2.534	.012*
3. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา	4.38	0.28	4.38	0.27	.101	.919
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.31	0.29	4.25	0.24	1.461	.146
5.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.32	0.19	4.29	0.20	.952	.343
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.52	0.21	4.60	0.20	-2.069	.040*
รวม	**4.34**	**0.10**	**4.36**	**0.11**	**-1.185**	**.238**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน, ด้านการประกันคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แตกต่างกันผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.11 - 4.13

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ประสบการณ์การทำงาน								
	ไม่เกิน 5 ปี			5-10 ปี			10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.08	0.21	มาก	4.05	0.26	มาก	4.15	0.3	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.38	0.21	มาก	4.37	0.18	มาก	4.48	0.17	มาก
3. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา	4.31	0.24	มาก	4.43	0.29	มาก	4.35	0.27	มาก
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.34	0.29	มาก	4.32	0.29	มาก	4.25	0.25	มาก
5.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.33	0.23	มาก	4.31	0.2	มาก	4.31	0.18	มาก
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	4.53	0.18	มาก	4.52	0.21	มากที่สุด	4.58	0.21	มากที่สุด
รวม	**4.33**	**0.22**	**มาก**	**4.33**	**0.23**	**มาก**	**4.35**	**0.23**	**มาก**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏดังนี้

1. ไม่เกิน 5 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.07) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X}$ =4.53, S.D.=0.18) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ =4.38, S.D.=0.21) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.08, S.D.=0.21)

2. 5-10 ปี โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.33, S.D.=0.09) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X}$ =4.52, S.D.=0.21) รองลงมา คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา ($\bar{X}$ =4.43, S.D.=0.29) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}$ =4.05, S.D.=0.26)

3. 10 ปีขึ้นไป โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.35, S.D.=0.12) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\overline{X}$ =4.58, S.D.=0.21) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =4.48, S.D.=0.17) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\overline{X}$ =4.15, S.D.=0.30)

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.337	2	.168	2.212	.113
	ภายในกลุ่ม	11.037	145	.076		
	รวม	**11.374**	**147**			
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.481	2	.240	7.507	.001*
	ภายในกลุ่ม	4.641	145	.032		
	รวม	**5.121**	**147**			
3. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.297	2	.149	1.956	.145
	ภายในกลุ่ม	11.018	145	.076		
	รวม	**11.315**	**147**			
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.174	2	.087	1.199	.304
	ภายในกลุ่ม	10.500	145	.072		
	รวม	**10.673**	**147**			
5.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.006	2	.003	.081	.923
	ภายในกลุ่ม	5.615	145	.039		
	รวม	**5.621**	**147**			
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	.115	2	.057	1.286	.280
	ภายในกลุ่ม	6.457	145	.045		
	รวม	**6.572**	**147**			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์รายคู่การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน

ประสบการณ์การทำงาน	ไม่เกิน 5 ปี ($\bar{X}$ =4.38)	5-10 ปี ($\bar{X}$ =4.37)	10 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.48)
ไม่เกิน 5 ปี ($\bar{X}$ =4.38)	-	-	-
5-10 ปี ($\bar{X}$ =4.37)	-	-	-.12*
10 ปีขึ้นไป ($\bar{X}$ =4.48)	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์รายคู่การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		
1	วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	10
2	การรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	10
3	ควรบูรณาการกับการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	8
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1	ควรตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียน	12
2	ควรติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	9
3	ควรจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	8
3. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา		
1	มีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน	16
2	ส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย	12
3	ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลแต่ละครั้ง	12
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา		
1	ควรนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	21
2	ควรกำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ	14
3	ควรศึกษาปัญหาอุปสรรค และประเด็นที่ต้องพัฒนาก่อนเข้าทำการนิเทศ	10
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
1	ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย	16
2	ควรนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน	14
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน		
1	ควรรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	18
2	ควรวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	8
3	ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา	14

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรบูรณาการกับการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียน ควรติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา พบว่า มีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน ส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลแต่ละครั้ง

4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ควรนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ควรกำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ ควรศึกษาปัญหาอุปสรรค และประเด็นที่ต้องพัฒนาก่อนเข้าทำการนิเทศ

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย ควรนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน

6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ควรรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

1) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1.1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.2) ด้านการจัดการเรียนการสอน รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน

1.3) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลใน

ระดับชั้นเรียน รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย

1.4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

1.5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย

1.6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3) ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมนำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรบูรณาการกับการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียน ควรติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา พบว่า มีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน ส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลแต่ละครั้ง 4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ควรนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ควรกำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ ควรศึกษาปัญหาอุปสรรค และประเด็นที่ต้องพัฒนาก่อนเข้าทำการนิเทศ 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย ควรนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการ

เรียนการสอน 6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ควรรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเป็นการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมประเมินผล และมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนางานตามแผนที่วางไว้ร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย ของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ (2560, หน้า 174) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารโดยให้บุคคล ในองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ การตัดสินใจใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความเชี่ยวชาญ ในการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงานมีความสำคัญของการ บริหารงานแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวังและกระบวนการการ ตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้เป็นหลักการของการบริหารงานที่ผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้ ลดช่องว่างของระบบการ สื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้ง และสอดรับกับงานวิจัยของ อมรภัค ปิ่นกาลัง (2562, หน้า 132) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามผลจากการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ ปาริชาต สุนทร (2560, หน้า 80) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1.1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการปฏิบัติงานในด้านการเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร การสรุปผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการปฏิบัติงานนั้น

ผู้บริหารและครูผู้สอน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ร่วมรับผิดชอบวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ร่วมรับผิดชอบการนำหลักสูต รสถานศึกษาไปใช้ภายในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ กมล ภู่ประเสริฐ (2545, หน้า 9) ได้กล่าวถึง หลักการและขั้นตอนในการบริหารหลักสูตรมีการดำเนินงาน คือ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางในระดับประเทศที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เป็นต้น การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้ว ก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำผลงานในข้อ 1 และ2 มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ต้องนำเอาสาระการเรียนรู้ตามข้อ 3 ที่เกี่ยวเนื่องกันมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กันแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี สอดรับกับงานวิจัยของ ธีรกุล พงษ์จงมิตร (2563, หน้า 156) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2) ด้านการจัดการเรียนการสอน รวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนและกระบวนการสอนให้มีคุณภาพ เป็นการการจัดทำประมวลผลการสอน การจัดทำแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียนการ จัดครูเข้าสอน การเลือกตำราเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยการปฏิบัติงานนั้นผู้บริหาร และครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ รับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน มีส่วนร่วมวางแผนการจัดตารางสอน แสดงความคิดเห็นการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ รับผิดชอบใน

การจัดชั้นเรียน มีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wells (1978, p. 22) ได้ศึกษาเรื่องความรับผิดชอบที่สำคัญของครูใหญ่สถานศึกษาประถมศึกษา รัฐโคโรราโด สหรัฐอเมริกา พบว่า ครูใหญ่เห็นว่าในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ครูใหญ่ควรใช้เวลาให้มาก เพราะถือว่าเป็นงานสำคัญที่สูงสุดของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน โดยที่ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน ร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุง มีส่วนร่วมในวางแผนปฏิบัติงานด้านการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน รับผิดชอบ นำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในสถานศึกษา ร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564, หน้า 235) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสำคัญจำเป็นและความต้องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล

1.4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน ผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู การกระตุ้นให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู มีส่วนร่วมรับผิดชอบกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ ร่วมวางแผนการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน ร่วมแสดงความคิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ร่วมในการติดตามประเมินผล กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาต สุนทร (2560, หน้า 80) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูล

เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการปฏิบัติงานที่มุ่งให้ผู้บริหารและครูผู้สอนทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานวิจัยในชั้นเรียน ร่วมติดตามประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน การแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศิริ คูนาคำ (2558, หน้า 223) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดโดยที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน มีส่วนร่วมทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการประกันคุณภาพภายใน โดยที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา รับผิดชอบในการทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของสถานศึกษา การแสดงความคิดเห็นในการสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา การวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาต สุนทร (2560, หน้า 80) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 มีระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ดีการให้บุคคลอื่นมีส่วนร่วมในการบริหาร การมีส่วนร่วมในการบริหารนั้นเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร เป็นกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน การกำหนดนโยบาย การวางแผน การงบประมาณ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลในเชิงบูรณาการที่แตกต่างจากกระบวนการที่ใช้แต่เดิม ซึ่งมักไม่เป็นระบบ แขกส่วน ก่อให้เกิดความสับสนและไม่มีประสิทธิผล สอดคล้องกับการวิจัยของ กนกรัตน์ ทำจะดี (2560, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า (1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรบูรณาการกับการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ควรตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียน ควรติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ (3) ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา พบว่า มีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน ส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลแต่ละครั้ง (4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ควรนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ควรกำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ ควรศึกษาปัญหาอุปสรรค และประเด็นที่ต้องพัฒนาก่อนเข้าทำการนิเทศ (5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย ควรนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน (6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ควรรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของศิวพร ละหารเพชร (2562, หน้า 102) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่การพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จัดทำเครื่องมือในการ

วัดและประเมินผลที่หลากหลาย นำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม จากผลการวิจัยสถานศึกษาควรจัดทำและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมปรับปรุงระบบสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนส่งเสริมให้ครูมีการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผู้วิจัยได้เสนอแนะจากผลการวิจัยได้ดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2) จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารควรมีมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้

3) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนเพื่อการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

4) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

5) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรมีการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2) ควรศึกษาปัญหาการพัฒนาวิชาการของครูในสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จันทรานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.*กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (*2555*). *การบริหารงานวิชาการ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ภิญโญ สาธร. (2557). *หลักการบริหารการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

รุจิร์ ภู่สาระ (2551). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอย.

สุมน อมรวิวัฒน์. (*2561*). *กรณีศึกษาเพื่อการสอน ส่งเสริมคุณธรรม จรรยาแห่งวิชาชีพครู.* กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดูเทนเมนท์ ครีเอเตอร์ จำกัดเลขเรียก.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2552). *คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร.* กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

Deming, W. Edwards. (1986). *Out of the Crisis*. MIT Press.

Faber, Chareless F. & Gilbert F. Shearon. (2007). *Elementary School Administration : Theory and Practice.* New York: Holt, Rinehart and Winston.

Hall, H. R. (1972). *Organization: Structure and Process*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall.

Henri Fayol. (1964). *General and Industrial Management*. London: Pittman and Sons.

Mintzberg, H. (1983). *Structure in fives: Designing effective organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J. (1998). *Supervision: A Redefinition*. (6thed.). Boston: McGraw-Hill

Shadid, W. and others. (1982). *Access and Participation: A Theoretical Approach in Participation of the Poor the Development.* Leiden: University of Leiden.

Smith Edward w. and others. (199). *The Education is Encyclopedia*. New jersey: Prentice – Hall lnc.

Watkins, K.E. and Marsick, V.J. (1993). *Sculpting the Learning Organization: Lesson in the Art and Science of Systemic Change*. New York: Jossey-Bass.

White, A. T. (1982). *Why Community Participation? A Discussion of the Arguments. Community Participation: Current Issue and Lesson Learned*. New York: United Nations Children's Fund.

Yadav, R. P. (1979). *People's Participation: Focus on Mobilization of the Rural Poor*. Bangkok: UN (ADI).

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และ/สารนิพนธ์

วรวิทย์ บุญญาธิพิทักษ์. (2564) . *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

จรรยาภรณ์ ภูกลาง. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

คงคา วงค์อามาตย์. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธัญดา ยงยศยิ่ง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ธีรกุล พงษ์จงมิตร. (2563). *การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประภาศิริ คูนาคา. (2560). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปาริชาติ สุนทร. (2560). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ปาริฉัตร โชติขันธ์. (2560). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รัตติยา วงค์อินตา. (2565). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการตามหลักสัปปุริสธรรม 7โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมยศ แสงผุย. (2560). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ศิวพร ละหารเพชร. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

อัตพร อุระงาม. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อัญชิสา แก้ววิเศษ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

3) บทความในวารสาร

กฤษฎา ผลพล, เพ็ญวรา ชูประวัติ. (2562). สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการสู่มาตรฐานเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนวัดกระซ้าขาว. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, *14*(2), 1-10.

ประภาศิริ คูนาคำ, ภมรพรรณ์ ยุระยาตร์, ฉลาด จันทรสมบัติ. (2558). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วาสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10*(2), 58-70.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, *30*(3), 607-610.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) พระครูชัยรัตนากร, ดร.	วุฒิการศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
	ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
2) ดร. วิมลพร สุวรรณแสนทวี	วุฒิการศึกษา	การศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
	ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
3) นายฐกฤต ปิจจะโร	วุฒิการศึกษา	ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
	ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 17 จังหวัดมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๒๙ **วันที่** ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เรียน พระครูชัยรัตนากร, ดร.

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเรียนมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(พระครูชัยรัตนากร, ดร.)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๒๙ **วันที่** ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฏา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร. วิมลพร สุวรรณแสนทวี
21/1/67

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ ๐๐๔๕

๑๙ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นายฐกฤต ปิจจะโร ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๗

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

โรงเรียนบ้านชาดฝางหัวเรือ
ที่ 115
12 / ก.พ. / 67
เวลา 14.00 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสวนหม่อน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.reo.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๖๖

๗๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร นายชูสง่า นัยวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชาดฝางหัวเรือ

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฏา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนเสนอเพื่อทราบ
ด้วย มมร. ร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อประกอบการเขียนสารนิพนธ์
12 / ก.พ. / 67

ขอเจริญพร

พ.เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

☑ ทราบ
☑ แจ้ง

ลงชื่อ
(นายชูสง่า นัยวัฒน์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชาดฝางหัวเรือ

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๐

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖
เลขที่รับ 152/2567
วันที่ 12 ก.พ. 67
เวลา 14.00

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๐๖๖

๑๐ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร นายจักรกฤษณ์ ลีลาสกุลภักดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ.เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖
ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ
(Try out)

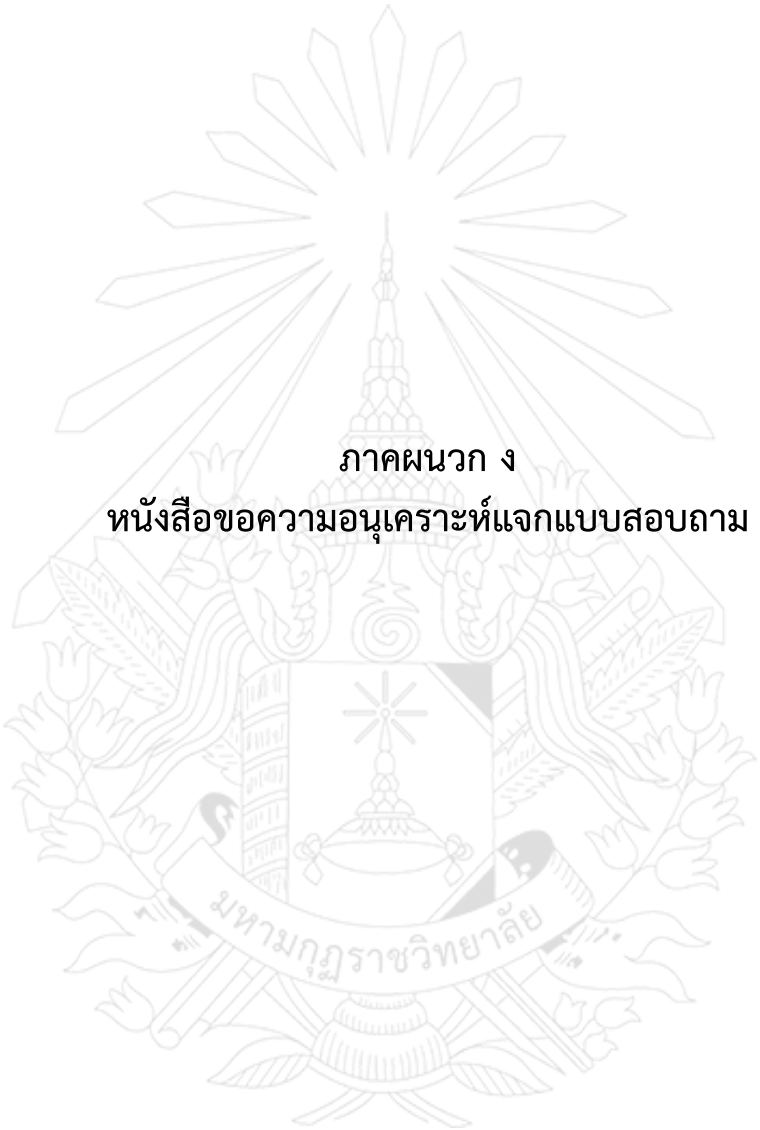
- ○ เพื่อโปรดทราบ
- ☑ เพื่อพิจารณา
- ☐ เห็นควร.....

(ลงชื่อ).....
12 / ก.พ. / 67

☑ ทราบ
แจ้งให้.....

(นายจักรกฤษณ์ ลีลาสกุลภักดิ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา โทร. ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๐

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

โรงเรียนบ้านโสกยาง
รับที่ 203
21 มี.ค. 67
11.30 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียบเมือง ตำบลคุยอม
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๗๙

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโสกยาง

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

โรงเรียนบ้านโสกย...
☑ ...ทราบ
☐ ...เพื่อ...ณา
21/มี.ค./67

ทราบ
แจ้งให้ ...
.....
.....
21 มีนาคม 2567

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

รร.บ้านหนองตาไก้เผือกใต้วิทยา
รับที่ ๓๕
วันที่ ๑๕ มี.ค. ๖๗
เวลา ๐๙.๓๐ น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลคลาย
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๙๗

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองตาไก้เผือกใต้วิทยา

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ.รร
☑ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อดำเนินการ
☐ เพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. เมธีวชิราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๗๘๗

โรงเรียนบ้านหนองคูม่วง
เลขที่รับ 319
วันที่ 19 มีนาคม 2567
เวลา 10.00 น.

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูม่วง

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองคูม่วง
☑ เพื่อทราบ
☐ เพื่อพิจารณา
☐ เพื่อสั่งการ
19 มีนาคม 2567
สถาบันวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยร้อยเอ็ด ขออนุเคราะห์
แจกแบบสอบถาม เรื่องการมีส่วนร่วม
ในการบริหารงานวิชาการ
ในกลุ่ม ๑ สังกัด สพป. ๒๖ ๒
รับเรื่องแล้วจะประสานงานและนิเทศการ
ต่อไป

ขอเจริญพร

พ.เมธีวัชรากรณ์

(พระเมธีวัชรากรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- เพื่อคณะครู และบุคลากร
ครูแผนสอนตาม

(นางวาสนา เพชรไพฑูรย์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูม่วง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลคงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๓๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๗/ว๐๙๕๗

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

ร.ร.บ้านหนองคู ไชยหนองขาม
เลขที่รับ 64
วันที่ 5 มี.ค. 67
เวลา 09.00

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูไชยหนองขาม

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้โปรดให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ.ท.เมธีวัชรานาถ

(พระเมธีวัชรานาถ, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูไชยหนองขาม
☐ เพื่อโปรดทราบ
☑ เพื่อโปรดพิจารณา
๗ / มี.ค. / 67

ขอแสดงความนับถือ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูไชยหนองขาม
21 มีนาคม 2567

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๓๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๓
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๐๐๕๖๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

โรงเรียนบ้านหนองไ
เลขที่รับ
วันที่ ๑๑ มี.ค. ๖๗
เวลา

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๗๘๗

๔ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองไฮ

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองไ
เพื่อโปรดทราบ
เพื่อพิจารณา
เพื่อสั่งการ

(นายพลศักดิ์ ศรีโยะ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองไฮ

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mcu.ac.th

โรงเรียนบ้านนาเลา
เลขที่รับ 168
วันที่ ๑๓ มี.ค. ๖๗
เวลา 08.๔๐ น.

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๗๙๗

๔ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาเลา

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

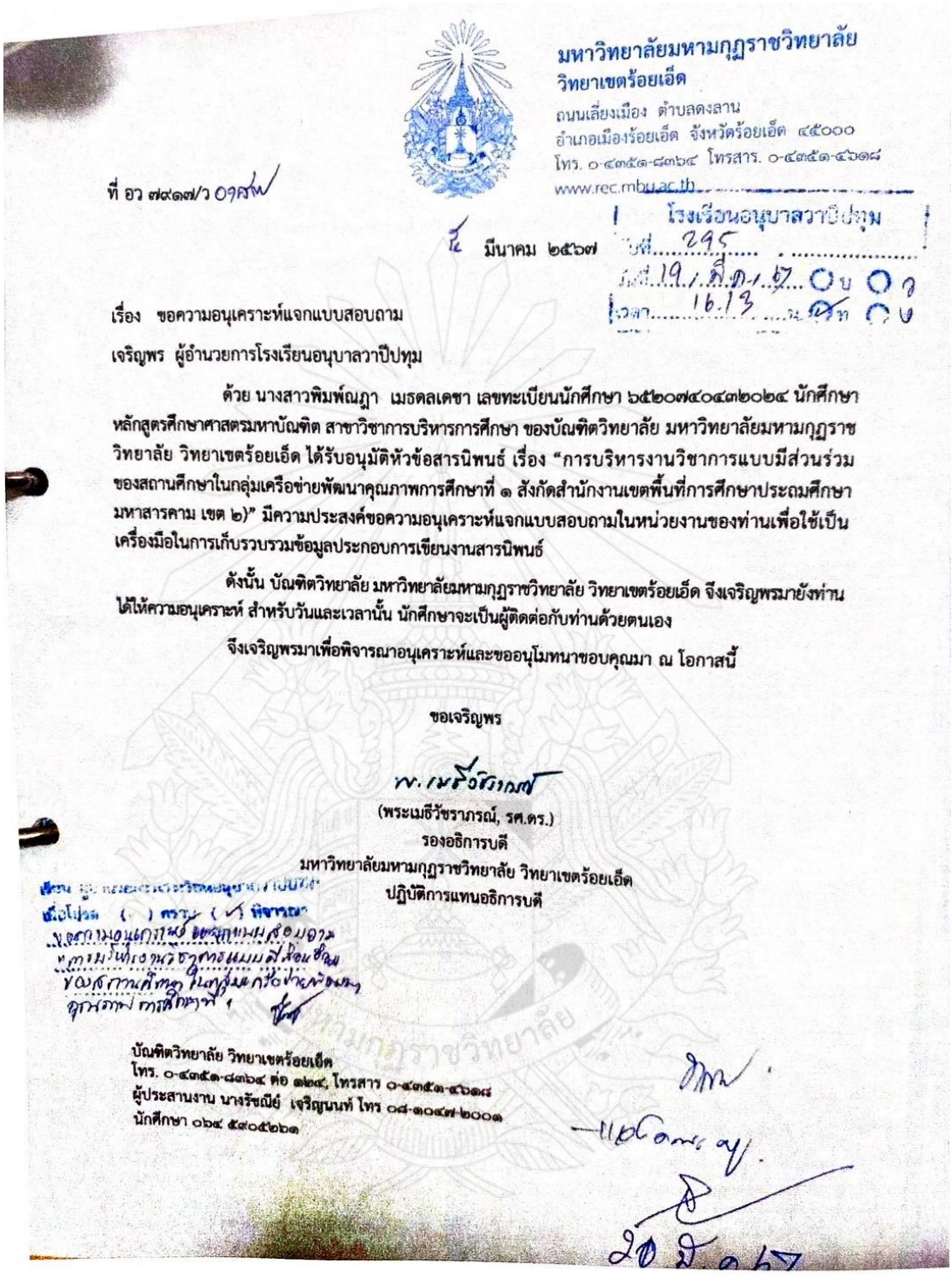
ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผอ.รร.บ้านนาเลา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์ แจกแบบสอบถาม
ในส่วนงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์
ด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง
ขอแสดงความนับถือ
๒๘ มี.ค. ๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๙๗

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

โรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม
ที่ 295
วันที่ 19 มี.ค. 67 เวลา 16.13

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวโรภาส

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม
เพื่อโปรด ( ) ทราบ (✓) พิจารณา
ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
คุณลักษณะ การศึกษา ๑

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๓

๒๐ มี.ค. ๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๔M

๔ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกแปะ

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ.เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม
เลขที่รับ ๑๓๑
รับที่ ๒๐ มี.ค. ๖๗
เวลา ๑๐.๕๓ น.

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๘๗

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม
☑ เสนอเพื่อทราบ ☐ เสนอเพื่อเข้าที่ประชุม
☐ เสนอเพื่อพิจารณา ☐ เสนอเพื่อดำเนินการ
☐ อื่น ๆ.....
ลงชื่อ.....

อนุเคราะห์ / สมปรารถนาตอบแบบสอบถาม
๒๐ มี.ค. ๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

โรงเรียนบ้านกระยอมหนองเดิ่น
เลขที่รับ 114
วันที่ 19 สิ.ค 67
เวลา 10.20 น.
ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระยอมหนองเดิ่น

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

ทราบ
เจ้งให้ ดร.สรินทิพย์ ปันมา
๓๐/ส.

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี
๑๙ ส.ค. ๖๗

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระยอมหนองเดิ่น
☑ เพื่อโปรดทราบ
☑ เพื่อพิจารณา
๑๙ / ส.ค. / ๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

ร.ร. ชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา
เลขรับที่ ๒๐๑
วันที่ ๑๕ ม.ค. ๖๗
เวลา ๑๖.๐๕ น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๗๘

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว๐๗๕W

๒ มีนาคม ๒๕๖๗

โรงเรียนบ้านโคกใหญ่
เลขที่รับ 30
วันที่ 20 มีนาคม 2567
เวลา 10.00น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกใหญ่

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกใหญ่
☑ เพื่อโปรดทราบ
☐ เพื่อโปรดพิจารณา

(.....)
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ
ลงชื่อ
(.....)
ธุรการโรงเรียน

ทราบ มอบคุณครูมาลินทร์
ตอบแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลสงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๙๗

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

โรงเรียนบ้านโนนท่อน
รับที่ 122 / 67
เวลา 09.30

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนท่อน

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ.เมธีวิราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผอ.สร.
พมก. วิทยาเขต ร้อยเอ็ด
ขอความอนุเคราะห์พิจารณาแบบสอบถาม
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- ทราบ
- มอบ ฝ่ายวิชาการ ดำเนินการต่อไปด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๓
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลสะอาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

โรงเรียนเมืองวาปีปทุม
เลขที่ 460
วันที่ 20 มี.ค. 2567
เวลา.....

ที่ อว ๗๙๑๗/ว 094

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองวาปีปทุม

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองวาปีปทุม
☑ เพื่อโปรดทราบ ☐ เพื่อพิจารณา
☐ เพื่อสั่งการ ☐ เพื่ออนุมัติ
เห็นควร มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์ นักศึกษา
สอบถาม ข้อมูลการวิจัย
☑ วิจัยการ ☐ งานการเงิน
☐ งานพัสดุ ☐ งานบริหารทั่วไป
(นางสาว)
20 มี.ค. 2567

ขอเจริญพร

พ. เมธีวัชราภรณ์

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ทราบ
แจ้งให้ ดำเนินการ

(นายณัฐพล คำหารพล)
ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองวาปีปทุม

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลคงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๗
รับที่ 115
วันที่ 5 มี.ค. 67
เวลา 15.00 น.

ที่ อว ๗๙๑๗/ว ๐๑๙๗

๕ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๗

ด้วย นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๕๒๐๗๔๐๔๓๒๐๒๔ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒)" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเมธีวัชราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เพื่อโปรดทราบ
☑ พิจารณาสั่งการ
☐ มอบหมาย
☐ ฝ่าย/งาน/ผู้เกี่ยวข้อง
5 / มี.ค. / 67

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๖๔ ๕๙๐๕๒๖๑

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ วัตุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. แบบสอบถาม มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อทุกตอนตรงตามสภาพความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถาม

พิมพ์ณฎา เมธดลเดชา
นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง
   - ☐ ผู้บริหาร
   - ☐ ครูผู้สอน
2. ระดับการศึกษา
   - ☐ ปริญญาตรี
   - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์การทำงาน
   - ☐ ไม่เกิน 5 ปี
   - ☐ 5-10 ปี
   - ☐ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติจริงของสถานศึกษา

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1	**ระดับการปฏิบัติ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
1) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อเตรียมความพร้อม นำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2) ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
3) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					
4) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร					
5) ท่านมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
6) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ภายในสถานศึกษา					
7) ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
2. การจัดการเรียนการสอน					
8) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน					
9) ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน					
10) ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน					
11) ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการจัดตารางสอน					
12) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดชั้นเรียน					
13) ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้					
14) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ					

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา					
15) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในสถานศึกษา					
16) ท่านมีส่วนร่วมในวางแผนปฏิบัติงานด้านการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน					
17) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน					
18) ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย					
19) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้					
20) ท่านมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติงานนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุง					
21) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบ นำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา					
22) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา					
23) ท่านมีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานการนิเทศการเรียนการสอน					
24) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ					
25) ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู					
26) ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล กระบวนการนิเทศการเรียนการสอน					
27) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู					
28) ท่านมีส่วนร่วมนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
5.การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
29) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย					
30) ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา					
31) ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
32) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
33) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานวิจัยในชั้นเรียน					
34) ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน					
35) ท่านมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลในการนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
6. การประกันคุณภาพภายใน					
36) ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษา					
37) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
38) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
39) ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
40) ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา					
41) ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของสถานศึกษา					
42) ท่านมีส่วนร่วมนำผลการประกันคุณภาพภายในมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1

1) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

2) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

3) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา

.....

.....

.....

4) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

5) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

6) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมด้านการประกันคุณภาพภายใน

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นางสาวพิมพ์ณฎา เมธดลเดชา

วัน เดือน ปีเกิด : 11 มกราคม 2533

ชาติภูมิ : มหาสารคาม

ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ 273 บ้านดอนบม หมู่ที่ 5
ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 44120
E-mail : phimnada683@gmail.com
Tel. Mobile : 0645905261
ID. Line : phimdada683

สถานที่ทำงานปัจจุบัน : โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 17 อำเภอวาปีปทุม
จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การศึกษา : ปริญญาตรี วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม